

ne priklausoma lietuva

LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už išukimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

"Second class mail registration number 1952"

LEIDŽIA SPAUDOS B-VE "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"

Vyr. redaktorius dr. Henrikas Nagys.
Administratorius ir techninis redaktorius Pranas Paukštaitis.
TEL. 366-6220

7722 George Street LaSalle, Montreal 690, - Quebec - Canada.

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:
Kanadoje \$7.50 Canada \$7.50
JAV ir Pietų Amerika... \$8.00 USA & South America. \$8.00
Visur kitur \$8.50 Other Countries \$8.50
Atskiras numeris \$0.25 Single copy \$0.25

Adresu pakeitimas 25 ct. (siųsti prie prenumeratos arba pašto ženklais)
Ilgalaikiai skelbimai, susitarus, gauna iki 50% nuolaidos.

PASITIKĖKIME JAIS, PADĖKIME JIEMS AL. GIMANTAS

Jungtinių Valstybių lietuviai pergyveno neeilinį įvykį – Lietuvos Bendruomenės aukščiausios vadovybės rinkimus. Itin mielas ir būtinas pastebėti šių rinkimų faktas, tai labai didelis nuošimtis jaunosios kartos atstovų. Galima sakyti, visų srovių, pakraipų, įsitikinimų. Nuo kairės, per vidurį, iki pačios dešinės. Bet, tuoj pat būtina dar paminėti, kad mūsų jaunimas jau nekartą įrodė, kad bendrinius reikalus sprendžiant, jie visada randa tarpusavy bendrą kalbą ir gali visai rimtai ir našiai kartu dirbti, užsibrėžtojo tikslo siekiant.

Nors, kitą kartą, rasi, užkietėję vyresnieji mūsų svarbiausių partijų ginklėnai ir stengiasi jaunimo tarpe įnešti bent kiek nerimo ar maišaties, bet, ačiū Dievui, tai tik užkulisinė kova ir, dažniausiai, visai nesėkmingos pastangos, nes senųjų partijų teoremos ar aksiomos svetur brendusiam jaunimui, atšoka bene kaip vanduo nuo žąsies plunksnų...

Jaunimo atėjimas ir noras dalyvauti svarbiausiosios išeivijos organizacijos – Bendruomenės – darbuose gali būti tik sveikintinas. Dar daugiau: tai duoda puikią progą pasidžiaugti, kad lietuviškasis gyvenimas nemirs kartu su vyresniąja ar viduriniąja karta, kad bus išliekančių ir toliau, nešti tą lietuviškąjį švyturį, bent jau iki to meto, kai svetimųjų tvarkoma Lietuva vėl galės įsirikiuoti laisvų tautų eilėnais.

Tiesa, su jaunimo atėjimu būkštaujama, kad neprityrę ir ant savojo kailio neišgyvenę naciškųjų ar sovietiskųjų priepaudo metų, rasi, bus minkšti darant vienus ar kitus sprendimus, ypač tuos, kurie rišasi su tais degančiais santykiais su sovietinam kraštu.

Gandai tai ar ne, bet gana plačiai kalbama, kad tokie Toronto estai, įsileidę, teisingiau, išrinkę į savo svarbiausių organizacijų vadovybes savąjį jaunimą, dabar su-

silaukė to, kad su vyresniaisiais visiškai nesiskaitoma, jų nuomonės, patarimų nepaisoma. O santykiuose su kraštu jau nueita iki tokių liapsusų, kaip pasikvietimas sovietinamos Estijos vyriausybės aukšto pareigūno, kuris, juk tėra raudonosios santvarkos statytinis, jokių būdu ne pačios estų tautos atstovas.

Jei tai tiesa, aišku, nueita pertoli, bet tikėkime, kad mūsų jaunimas yra kurkas budresnis ir prie tokių nesąmonių tik jau neprieis.

Vieno, ko tikrai galima laukti iš mūsų jaunimo, tai rimtų pastangų užbaigti tą visą šališkumą ar net veidmainiavimą, kuris dar ryškus mūsų spaudoje, na, ir mūsų pačių gyvenime. Dar vis nesiliaujama šmeižti, apkalbėti, komunistais ar jų talkininkais apšaukti savuosius tautiečius, vien tik dėl to, kad jie yra skirtingų nuomonių ir turi skirtingų pasiūlymų spręsti vienokius ar kitokius bendruosius reikalus.

Galima laukti, kad jaunesnioji karta tikrai tokių reiškinų netoleruos ir demokratinį nusistatymą mūsų visuomenėje skiepys ne tik žodžiais, bet ir konkrečiais pavyzdžiais, pirmoje eilėje pabrėžiant, kad savųjų tarpe priešų, prieš kuriuos reikėtų kovoti, tikrai neturime, nes priešas yra tik vienas ir tikras.

Tai tas, kuris yra pasikėsinęs prieš lietuvių tautos laisvą ir nepriklausomą gyvenimą, kuris ir šiandien dar yra užgniaužęs visas tautos pastangas laisvai spręsti savąjį likimą ir ateitį.

Atseit, laukia didelis ir sunkus darbas, pirmoje eilėje, tikėjimo vieni kitais atstatymas, kad sujungtomis gretomis galėtume kiek galint efektyviau padėti sau patiems, išeivijai, ir sovietinamo krašto tautiečiams.

Giedame dažnai himną, kartojame jo šventuosius žodžius apie meilę ir vienybę... Ši kartą bandykime, kad tie žodžiai mus ir įpareigotų.

respondenciją, 2/ dr. Rekašiaus paskaitą ir 3/ netiesiogiai, Toronto Akademikų d-ją ir lietuvių studentiją.

Ką nors rašydamas stengiuosi būti visada objektyviu

ir bešališku. Apie ekonominius mokslus turiu ir aš šioki toki supratimą, nes ir man teko juos studijuoti. Statistikos mokslo žinių sėmiausi iš prof. Albino Rimkos ir d-ro Izidoriaus Budrio. Statistikos Valdyboje išdirbau virš metų referentu, be to, teko vadovauti ir instrukuoti surašinėtojų grupę Ašmenos apskrityje, visuotinio Lietuvos gyventojų surašymo metu, vokiečių okupacijos laikais.

Dr. Zenonas Rekašius iš profesijos yra elektros inžinierius, baigęs aukštuosius mokslus ir įsigijęs Ph.D. laipsnį J.A.V. Šiuo metu profesorlauja /assistant professor/ Northwestern University, Evanston, Ill.

Savo paskaitai pasirinko temą ne iš savo studijuotos srities, bet paruošė statistinę studiją apie Lietuvos gyventojų judėjimą už 1941–1965 metus. Į tą studiją įtraukė taip pat knygų leidimą.

Šią medžiagą kruopščiai išstudijavo, išrinko ir sugrupavo iš autentiškų šaltinių, t.y. iš viešų sovietinės Lietuvos statistinių ir ekonominių leidinių rusų kalba. Pagalbiniais šaltiniais tarnavo jam respublikinė ir rajoninė sovietų Lietuvos periodinė ir neperiodinė spauda.

Iš atspaudintos "Akiračiuose" studijos, iš paskaitos ir diskusijų matyti, kad dr. Rekašius yra didelis tos srities mėgėjas – žinovas.

"Akiračių" žurnalą, kaip jis pats paskaitos metu pastebėjo, išdalino tam, kad paskaitos dalyviai galėtų pasiekti statistinius skaičius lentelėse, nes tuo metu auditorijoje lentos skaičiams rašyti nebuvo.

Visuotinį ar dalinį gyventojų surašymą bet kurioje valstybėje atlieka tos valstybės valdžia per savo organus, vad. statistikos biuras. Tas pats galioja socialiniam, kultūriniam ir ekonominiam valstybės sektoriui. Tiesa, vakarų pasaulyje užtiknami privačių statistikos institutų, bet jų surinkti daviniai yra naudojami privačiam sektoriui ir renkami išrankiniu būdu, todėl tie daviniai yra nepilni.

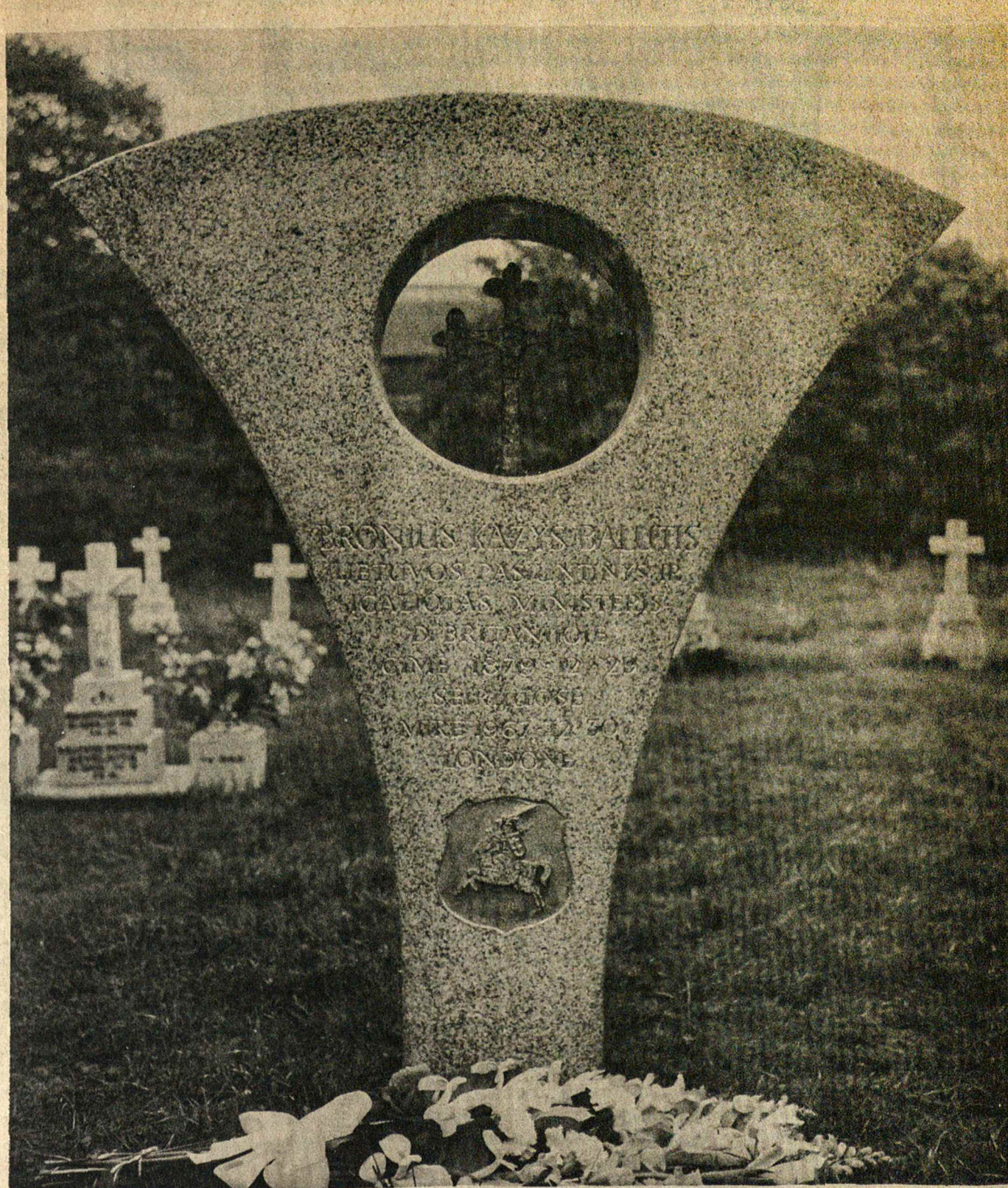
Jei Pentagonas, kuo aš neabejoju, turi duomenų, kurie viešai neskelbiami, tai tos žinios yra įsigytos žvalgybos keliu. Netenka abejojti, kad Pentagonas jų ieško ir tam tikslui skiria nemažas sumas. Ar realu tikėtis, kad tokiom žiniom viešoj paskaitoj būtų operuojama?

Dr. Rekašiui nebuvo tikslo ir prasminga ieškoti statistinių duomenų apie Lietuvos gyvenimą iš amerikiečių ar kitų kraštų viešų leidinių. Svečiuose leidiniuose rasime tą patį, ir priede, labai dažnai, korektūros klaidų. Kam skaityti veikalo vertimą, jei jį galima skaityti originalia kalba?

Prelegatas paminėjo, kad Lietuvoje rusų tautybės asmenų padidėjo dėl industrijos išsiplėtimo, nes vietoje trūksta darbo jėgos. Jo spėjimą patvirtina vyr. planavimo viršininko Drobnio pranešimas, kad Lietuvos pramonę tektų daugiau mechanizuoti-suautomatinti.

Kiek asmenų "savanoriškai" vyksta miško kirsti, plėšimų rauti, namų statyti ir pan., gal tam tikros Sovietų S-gos institucijos tokias žinias ir turi, bet jos viešai neskelbiamos.

Jei dr. Rekašius savo straipsnyje ar paskaitoje darytų vien spėjotimus ir da leidimus, jo darbas neturėtų jokios mokslinės vertės. Esu ir šiandien visai tvirtai įsitikinęs, kad savo kruopščia statistine studija dr. Rekašius

Lietuvos ministerio B. K. Balučio paminklas Londono kapinėse. Antroje paminklo pusėje užrašas: O skambink per amžius Vaikams Lietuvos Tas laisvės nevertas Kas negina jos. Nuotrauka J. Bulacio

MIN. B. K. BALUČIO PAMINKLAS

Š.m. gegužės 10 d. įvyko iškilmingas paminklo atidengimas ir pašventinimas. Iškilmės prasidėjo 11 val. ryto Londono lietuvių bažnyčioje, kur kun. A. Kazlauskas kadaise buvęs Londono lietuvių parapijos klebonas, o dabar Adelaidės /Australijoje/ lietuvių parapijos klebonas, atlaikė iškilmingas mišias ir pasakė progai pritaikytą pamokslą. 13 val. iškilmės buvo tęsiamos šv. Patricko kapinėse, lietuvių skyriuje. Čia prie min. Balučio paminklo, apdengto Lietuvos trispalve, buvo išstatyta liet. skautų garbės sargyba. Paminklą atidengti buvo pakviesti du jaunuoliai, būtent, P. Klimas, jun. iš Paryžiaus ir A. Balickas, jun. iš Londono – abu B. K. Balučio krikštasūniai. /A. Balickas, jun. yra dabartinio Lietuvos atstovo sūnus/. Velionį pagerbus tylos minute ir padėjus gėles, buvo atliktos religinės šventinimo apeigos. Apeigas atliko dabartinis liet. klebonas, kun. J. Sakevičius. Po religinių apeigų sekė Lietuvos atstovo Vinco Balicko kalba, kurioje jis apibūdino B. K. Balučio asmenį ir padėkojo aukojusiems paminklo fondui. Iškilmės tiek tiek bažnyčioj, tiek kapuose buvo baigtos Lietuvos himnu.

Paminklas, pagal skulptoriaus A. Mončio projektą, buvo atliktas firmos C.J. Jordon & Son. Ltd. iš šviesiai pilko granito. Pryšakinėje paminklo pusėje aukso raidėmis išgraviruoti velionio biografiniai daviniai ir vytiš. Nišoje bronzinis kryžius, kurį padarė ir iš Paryžiaus atvežė skulptorius A. Mončys /senobinis liet. kryžius – rankų darbas/. Paminklas simboliniu būdu vaizduoja laisvės varpą ir antroje paminklo pusėje aukso raidėmis yra išgraviruoti, paties Balučio laisvės varpui sukurti žodžiai: "Oi skambink per amžius vaikams Lietuvos, kad laisvės nevertas, kas negina jos". Skulptorius Mončys, kuris patsai buvo atvykęs į iškilmes iš Paryžiaus / jau trečiu kart, nes visus darbus patsai prižiūrėjo/, darbų įvykdymu yra labai patenkintas. Visi darbai, ryšium su paminklo pagaminimu kaštavo 4,000 dol. Į B. K. Balučio paminklo fondą aukų ligi šiol įplaukė tikrai apie 2,200 dol., taigi tik truputį daugiau negu pusė padarytų išlaidų.

Paminklas yra tikrai gražus ir lietuviams, atvykusiems iš toliau, yra verta jį pamatyti.

atliko didelį ir vertingą darbą lietuvių išeivijai. Jam už tai priklausė didi padėka.

Trečioji J. Kelmo straipsniu paliestoji sritis yra Toronto Akademikų d-ja ir lietuvių studentija. Tiesa, paliestas netiesioginiai.

Tvirtindami, kad viskas buvo skystoka, neakademiška, nepasiruošta, laiko gaishinimas ir t.t., mes žeminam akademikų d-jos autoritetą. Kam ji kviečia tokius "prastus" akademikus? Tuo pačiu atbaidome jaunąją studentiją nuo įsiliėjimo į tautinę veiklą. Ar Lietuvoje išaugę akademikai niekada nesiliaus perdėm kritikavę čionykščius?

Lietuvos teritorija, jos gyventojai ir išeivija yra nuolatiniame akademikų d-jos pasikaitų fokuose. Dr. T. Remeikis, dr. Vardys, dr. Baublys, dr. Rekašius, Taikos ir karo kryžkelės simpoziumo prelegentai ir eilė kitų kalbėjo tais klausimais. Jie vienas kitą papildė, paryškino ir išaiškino. Toji neaiški kampuota kreivė tampa vis tiesesnė ir

kas kart įgyja gražesnę ir švelnesnę geometrinę formą. Tie, kurie nuolatos lankosi akademikų paskaitose, įgyja vis aiškesnių ir tikslesnių, mums rūpimu klausimu, žinių. Bet nenuspręskime tuoj, kad

paskaita neakademiška, jei prelegato pasirinktas būdas nagrinėti temą neatatinka mūsų skoniui. Dr. Rekašius žvelgė į tautybių problemą Lietuvoje pro statistinius aktinius.

Po ilgos ir sunkios ligos
V. STRĖLYTEI-PUSARAUSKIENEI
mirus, A. B. Pusarauską, velionės tėvelius ir seserį su vyru užjaučia
J. Mališka, DDS

V. PUSARAUSKIENEI
mirus, A. B. Pusarauską ir artimuosius širdingai užjaučia ir kartu liūdi
A. ir O. Norkeliūnai

VIOLETAI PUSARAUSKIENEI
mirus,
nuoširdžių užuojautą artimiesiems reiškia
Nepriklausoma Lietuva

IR GERAI, IR BLOGAI... (laiškai mums)

Šiuose laiškuose išreiškiamos mintys nebūtinai atstovauja redakcijos pažiūras ar nuomonę. Laiškai gali būti trumpinami. Anoniminiai pasisakymai nebus spausdinami. Red.

DAR KARTĄ DĖL DR.
Z. REKAŠIAUS
J. Kelmas "N. L." 19 numeryje straipsniu "Dėl dr. V. Rekašiaus" paliečia tris aspektus: 1/ mano ankstyvesnę ko-

DIRBTINIAI BEPROČIAI

Mes jau žinome nemaža atsitikimų, kai Sov. Sąjungoje žmogus uždarytas psichiatrinėse ligoninėse ne dėl to, kad jis iš tikro būtų reikalingas tos rūšies gydymo ar pasidaręs pavojingas kitiems, jei laisvas vaikščiotų. Ne, jam užtenka parodyti vien savo neišitikimą partijos ir vyriausybės politikai. Tiesa, ne visi tokie būtinai jau kišami į bėprotnamį. Dalis jų būna teisiami ir grūdami į stovyklas. Šitaip yra atsitikę su Marčenko, kuris išėjęs iš stovyklos parašė užsieniuose plačiai pasklidusią atsiminimų knygą, o po to turėjo grįžti atgal ir oficialiai net ne už knygą, bet už nesilaikymą policijos įsakymų nepajudėti iš tos vietos, kur jam buvo nustatyta gyventi. Stovyklon buvo išgabenti Danielis ir Siniavskis, kurie siuntinėjo į užsienius spausdinti savo knygų rankraščius.

Bet neseniai į bėprotnamį buvo nugrūstas sovietinis generolas Grigorenka. Už pasisakymus prieš smurtinę valdžios politiką jis buvo atleistas iš kariuomenės. Po to jis visur reiškėsi antisovietinėse demonstracijose, kovoje už totorių reikalus, buvo suimtinėjamas ir dabar specialios komisijos pripažintas bėpročiu ir uždarytas. Tokių kaip jis, pasirodo, Sovietų Sąjungoje yra tūkstančiai, ir tik kolkas niekas nebando aiškinti, kada nepaklusnieji būna teisiami ir gabenami į stovyklas, o kada pripažįstami bėpročiais. Turbūt, čia ir nėra aiškesnės linijos, kada tu esi vertas bėpročio vardo ir likimo, o kada drausmės ir visokio šokinio ir pusbadžio gyvenimo stovykloje. Turbūt, yra komisijos, kurių pareiga neklaūžadas paversti bėpro-

čiais. Vadovas gyvai ir sklandžiai klausė klausimus ir vedė diskusijas. Bet gana greitai buvo nukrypta į bendrinius visuomeninius ir išsivijos klausimus, kurie nuolat diskutuojami spaudoje. Ko laukia visuomenė iš inžinierių ir architektų, ką jie visuomenei duoda ar žada duoti taip ir nebuvo išsiaiškinta, ar formuluota. Pritrūko laiko ir paklausimams iš auditorijos. Išryškinta mintys, kad kiekvienas lietuvis turėtų skirti minimalinį valandų skaičių visuomeniniam lietuviškam viekimui /sąlyginiai nustatyta 2 valandas per savaitę/ ar skirti tolygų savo uždarbį veikimui paremti. Reikia įtraukti jaunąją kartą į profesinę ir visuomeninę veikimą ir iš viso jungtis į visuomeninę veiklą.

PARENGIMAI

Šeštadienį vakare buvo banketas Royal York viešbučio didžiojoje salėje, kur dalyvavo virš 200 asmenų. Programą išpildė aktorius Vitalis Žukauskas, pažūrėjęs į suvažiavimus, šeimininį ir visuomeninį gyvenimą iš jumoristinės pusės.

Vyko golfo žaidynės, kurias laimėjo inž. Stauskas iš Toronto. Ponų grupei atvykusiai iš kitur parodyta Toronto. Sekmadienį vakare Toronto PLIAS narių ponios su ruošė iškilmingą užbaigimo vakarienę sutraukusią beveik šimtą dalyvių. PLIAS pirm. J. V. Danys visiems rengėjams ir rengėjoms padėkojo PLIAS ir ALIAS vardu ir pastebėjo, kad šiam dideliui ir sudėtingam suvažiavimui ruošti reikėjo gausaus būrio asmenų ir daug pastangų. Koresp.

čiais, joms reikia darbo, ir jos atlieka tam tikrus pavedimus. Savo ruožtu darbo reikia ir prokuratūroms, ir teismams. Žodžiu, reikalai vyksta kaip tose naujokų ėmimo komisijose, kurios dalį paimitųjų turi paskirti į pėstininkus, o kitą į šarvuotus ar į aviaciją.

Tačiau nemaža šviesos į tą politinę bėprotybę klausimą yra dabar įnešęs tarptautinis amnestijos institutas, kuris tiria Rytų Europos vadinamųjų sąžinės kalinių klausimą. Jis kaip tik prieš Lenino gimimo šimtmečio sukaktį paskelbė savo surinktuosius duomenis, kurie atrodo pakankamai baisūs. Pasirodo, sovietiniuose kalėjimuose, stovyklose ir psichiatrinėse ligoninėse laikomi tūkstančiai žmonių, kurie neatsako savo politinių įsitikinimų. Vieni jų yra pasireiškę kaip religininkai, kad Sov. Sąjungoje yra nusikaltimas, ypač tais atvejais, kai peržengi nustatytuosius suvaržymus. Kiti turi atkentėti už tai, kad kuo nors parodė, jog nepripažįsta oficialiosios politikos ar protestuoja prieš ją. Trečiąją imtinių rūši sudaro tie, kurie gamina ar platina nelegalią literatūrą — atsisaukimus, laikraščius, knygas.

Iš tiesų gali būti, kad saugumui patogiau paversti bėpročiais režimo priešus. Kai atiduodi juos teisman, tai visada sukeliamas triukšmas. Žiūrėk, susirenka demonstrantai, bylą aprašymai patenka į užsienius, ir dėl to reikia vėl pradėti naujas bylas, ir tų bylų aprašymai prikišamam rodo, kaip idiotiškai viskas vyksta. Kurkas geriau, kai priešas tyliai, už uždaru durų, be liudininkų sutvarkomas. O kadangi Sov. Sąjunga nori prisistatyti kaip teisinę valstybę ir nepraktikuojanti neteisėtų nužudymų iš už kampo, tai ir pasirenkamas metodas priešams paversti bėpročiais.

Tie politiniai "bėpročiai",

VLIKO ŽODIS

Birželio įvykių sukakties proga Vlikas paskelbė pranešimą, kuriame, Vlikas, be kita ko, visus lietuvis kviečia jungtis į bendrą visos tautos pastangų grandinę, kad paspartintų Lietuvai laisvės sugrąžinimą.

SERGA JONAS GLEMŽA

Labdaros draugijos pirmininkas Jonas Glemža Stuttgarte, Vokietijoje, serga. Ligoninėje jam padaryta sudėtinga akies operacija, kuri pasisekė, tačiau J. Glemža dar kurį laiką turės gydytis ligoninėje.

83 m. amžiaus Jonas Glemža yra žinomas senosios kartos veikėjas, nepriklausomojoje Lietuvoje buvęs ekonominių organizacijų vadovas, kooperatininkas, išeivijoje — keletą metų Vliko Vykdamosios Tarybos pirmininku.

Prof. dr. A. RAMŪNO, Ottawos Universiteto Lyginamosios Pedagogikos Centro direktoriaus ir Pedagoginių Mokslų Fakulteto vicedekano, nauji veikalai:

 ◆ DEVELOPMENT OF THE WHOLE MAN THROUGH PHYSICAL EDUCATION
 Išleido Ottawos universitetas, 435 psl. Įvada parašė Avery Brundage, tarptautinio olimpinio komiteto pirmininkas. Prof. J. Maritain pareiškė apie šį darbą: "Tai galutinis klausimo nušvietimas".
 ◆ DIALOGUE ENTRE ROME ET MOSCOU
 Ekumeninis žvilgsnis į Rusijos ir Europos santykius praėjusio, dabartinio ir ateities. Įvada parašė kardinalas Koehnig. Išleido Ottawos Universitetas.
 ◆ IS SUTEMŲ Į AUŠRĄ
 Jame iškeltos naujos mintys apie žmogų, tautą ir žmonių kosminiam amžiui auštant.
 Veikalai gaunami A.V. parap. Kioskoje, 1465 De Seve St., Montreal 205, P. Q.

kaip amnestijos instituto surinktieji duomenys rodo, yra ligoninėse laikomi kartu su tikraisiais tos rūšies ligoniais. Jeigu jie nenori atsisakyti savo politinių įsitikinimų ir apgailėti savo veiksmų, tai gali būti kankinami, ir jiems duodami vaistai, kurie paprastai yra skirti tikriesiems ligoniams. O kai tokie sveikieji priverčiami paimti sergantiems psichinėmis ligomis vaistų, tai ir jų sveikata suirsta — jie pradeda sirgti fizinėmis ir dvasinėmis ligomis. Tada jau patogu juos pripažinti dvasiškai nesveikais ir įrikiuoti į tikrų ligonių kategoriją. Nei bylų, nei triukšmo. Tylu ir ramu. Žinoma, neramu žinoti, kad tokie dalykai vyksta.

Tokie tariamieji dvasiniai ligoniai, be abejo, būna saugumo organų žinioje. Kol dar nebaigta psichiatrinė ligoninė uždarytojo politinio kalinio byla, kol jis dar nėra galutinai pasmerktas ir vis tebetardomas, tai prieš tardymus naudojamos paruošiamosios priemonės — duodama atitinkamų vaistų. Vakary pasaulyje žinomas narkotikas, kuris verčia sakyti tiesą. Sovietai irgi turi tokių narkotikų. Iškviečiamajam tardyti politiniam "bėpročiui" paprastai išvirkščijama "Aminazino" ar "Sulfazino". Po tokio išsvištimo žmogus nusilpnėja ir pasidaro daug patogesnis tardyti.

Maskvoje esančios specialios institutas, kuris dažnai "sutvarko" reikalą žymesnių intelektualų, nesiliaujančių reikšti savo priešiško valdžiai. To instituto pagrindinis uždavinys esąs padaryti ar paskelbti bėpročiais tokius asmenis, kurie saugumo policijos akyse yra kalti, bet kuriems jokių būdu negalima tos kaltės primesti ar kaip nors įrodyti. Beje, institutą tvarko saugumo įstai-gos.

Kur tokie politiniai kaliniai uždaryti, tose ligoninėse irgi vyresnįjį personalą sudaro saugumiečiai. Tikslai žemesnysis personalas — slaugai ir kitokie prižiūrėtojai — parenkamas iš kriminalinių nusikaltėlių ir iš tų pačių pasmerktųjų.

Amnestijos instituto surinktieji duomenys neapsiriboja vien Sov. Sąjunga. Politinių kalinių yra ir Rytų Vokietijoje, tai daugiausia vis tokie, kurie bandė pabėgti ar dalyvavo demonstracijose, kai buvo okupuota Čekoslovakija. Čekoslovakijoje laiko kalėjimuose ir stovyklose savo režimo kritikus. Turi politinių kalinių Rumunija, Lenkija, Vengrija, Jugoslavija. Lenkijoje, pavyzdžiui, daugiausia kentėjo žydai, Vengrijoje — religininkai.

Bet institutas neturi duomenų, kad tuose kraštuose politiniai kaliniai būtų kišami į bėpročių ligonines. Matyt, Sov. Sąjungoje, kaip ilgiausiai turinčioje komunistinę santvarką, "patobulėję" ir visi metodai, kaip sveiką padaryti ligoniu, ir padaugėjo visokių policinei valstybei tvarkyti specialistų...

S. Baltaragis
(Keleivis)

PLIAS ir ALIAS 10-AS SUVAŽIAVIMAS

SUVAŽIAVIMO PREZIDIUMAS

(Tęsinys iš praeito nr.)

PASKAITOS

Suvažiavime buvo skaitymos 5 paskaitos iš įvairių inžinerijos sričių ir iš architektūros. Visi paskaitininkai yra gilūs savo srities specialistai, skaityt paskaitas tarptautiniuose ar specialiuose kongresuose ir dalyvavę bei atlikę atžymėtinų darbų.

Dr. V. Klemas, General Electric Co., Optinės ir Paviršiaus Fizikos Laboratorijos viršininkas ir Pensilvanijos Universiteto lektorius, Philadelphia, kalbėjo apie paskutinius pasiekimus infra raudonųjų spindulių fotografijoje. Sąryšyje su Marso nuotraukomis iš erdvės orlaivių, kilo mintis išvystyti fotografavimą paremtą infra/šilumos/spinduliais. Šie atradimai dabar mėginama pritaikyti įvairiems reikalams žemėje, pav., medicinoje. Dr. Klimas parodė eilę skaidrių, kaip fotografuojama susirgusios cėlės leukemijos atveju.

Dr. V. Fidleris, Tyrimų mokslinis bendradarbis, dirbantis Atomic Energy of Canada Ltd. nagrinėjo "Technikos ateities problemas meturgio akimis". Medis, betonas, geležis jau toli gražu nepatenkina mūsų šių dienų technologijos reikalavimus. Reikalinga atrasti naujus specialius lydinis milžiniško dydžio lėktuvams, atominiams reaktoriams ir ervėlaiviams. Jų dalys turi išlaikyti labai didelius įtempimus ir labai aukštą ir kartu ir žemas temperatūras. Dr. Fidleris yra atradęs eilę lydinų, kurie naudojami Kanados atominuose reaktoriuose.

Inž. M. Pakštys nagrinėjo ateities perspektyvas vandeninių inžinerijoje, daugiausia surištas su naftos gavimu.

Demonstravo esamus ir projektuojamus įrengimus, bei paviršiaus ir povandeninius laivus naftos eksplotacijai ir transportui. Inž. Pakštys yra Vibracijos Tyrinėjimų skyriaus vedėjas General Dynamics, Groton, Conn., kuri prieš porą savaičių kaip tik patiekė Kanados valdžiai atominio povandeninio naftos laivo projektus, kuris plauktų po arktikos ledų. Šio laivo principus prelegentas kaip tik ir minėjo savo paskaitoje tarp eilės kitų dalykų.

Arch. J. Okunis dabar dirba prie didžiausio pasaulyje pastatų komplekso New Yorke: World Fair Centre. Ankščiau du metus projektavo New York World Fair 1965 didžiulius pastatus. Savo paskaitoje skaidrėmis demonstravo šių dienų architektūros užsimojimus. Šių dienų architektūra dar nesurado savo stiliaus, ir atrodo sunkiai suras. Statybos tempas nepaprastai didėja, reikalaujama vis greičiau ir greičiau pastatyti didžiulius pastatus ir architektams nėra laiko savo idėjas apipa-vidalinti.

Inž. S. Bačkaitis, JAV Federalinės Sauskelių Administracijos Saugumo Biuro Autovežimų Konstrukcijos skyriaus viršininkas Washington, ne kalbėjo apie automobilio saugumą. Tyrinėjimai parodė, kad automobilį diržų naudojimas saugumą prieš sunkų sužeidimą ar užmušimą padidina 100 procentų. Parodė eilę filmų iš kurių buvo matyti, kad jei šių dienų automobilis važiuojantis 50 mylių per val. greičiu tiesiai atsimuš į betoninį stulpą, tai automobilio kevalas visiškai subyra ir nėra jokios vilties gyvam išlikti. Parodė mėginimus sukonstruoti saugius

automobilius. Deja, šie mėginimai sunku praktiškai įvykdyti, nes, pirmiausia, tokios mašinos kaina būtų labai aukšta.

Visi paskaitininkai savo paskaitas gausiai iliustravo savo skaidrėmis ir dėstymą supaprastino, kad visiems būtų nesunku suprasti ir labai specialius dalykus.

Paskaitų pravedimui vadovavo dr. A. Damašis iš Detroito ir dr. prof. R. Kašuba iš Cleveland.

DARBO POSĖDŽIAI

ALIAS turėjo du savo atskirus posėdžius, kuriuose skiriami padarė, kaip ir centro organai, pranešimus apie savo veiklą už paskutinius du metus. Nauja ALIAS centro valdyba išrinkta iš Los Angeles ALIAS skyriaus. Sekančio suvažiavimo vieta numatyta Washingtono už dviejų metų.

Bendram PLIAS ir ALIAS posėdžiui sekmadienį pirmininkavo dr. A. Nasvytis iš Clevelando ir inž. B. Barauskas iš Toronto. Sekretoriavo dr. A. Jurkus iš Ottawos ir inž. Gaputis iš Toronto. Trumpus veiklos pranešimus padarė PLIAS pirm. J. V. Danys ir ALIAS pirm. dr. S. J. Maršas. "Technikos Žodžio" pranešimus padarė red. G. J. Lazauskas iš Čikago Spaudos Sekcijos pirm. Vintartas. Apie "Metraščio" leidimo reikalus B. Galinis iš Bostono. Dr. Mžeika iš Washington pranešė apie Ukinių Studijų centro veiklą, kuris renka atatin-kamą medžiagą apie dabartinę Lietuvą. Centras turi iš bendradarbių ir gali parūpinti kai kurią medžiagą.

Dr. R. Kašuba pranešė apie Pasaulio Lietuvių Mokslo Draugijos projektą. Pranešimas susilaukė gyvų diskusijų, kurias dėl laiko stokos teko trumpinti. Bendrai visi pritarė projektui, bet kritiškai komentarai buvo pareikšti dėl vardo "draugija", ir taip pat dėl kai kurių tikslų ir numatomų kvalifikacijų. Bendrai pageidauta, kad šios institucijos nariai reprezentuotų savo srities specialistus — autoritetus, bet nebūtų visuomeninė organizacija. Buvo atsakyta, kad siekiama autoritetingos institucijos ir visi tikslų ir narių apibrėžimai bus tikslinami.

DISKUSIJOS APIE INŽINIERIAUS IR ARCHITEKTO VAIDMENĮ VISUOMENĖJE

Diskusijų vadovas buvo inž. J. P. Nasvytis, kuris statė įvairius klausimus diskusijų dalyviams B. Nainiui, A. Rinkūnui, H. Bankačui ir J. V.

Po labai ilgos ligos birželio 15 d. mirė

VIOLETA PUSARAUSKIENE,

sulaukusi vos 32 m. amžiaus.

Gilia padėką reiškiamo gerb. kun. K. Raudeliūnui, S. J., palaidojusiam velionę ir tarusiam jautrų atsiseikimo žodį; Nekalto Prasidėjimo seseleis, pravedusioms bendrines maldas; gerb. operos solistei p. E. Kardelienei, giedojusiai Ave Maria, ir daugeliui kitų, kurių pavardes išvardinti būtų sunku.

Dekojame tiems, kurie velionę aplankė, prisituntė gėlių, dalyvavo šv. Mišiose ar palydėjo ją į amžinąją poilsio vietą Notre Dame des Neiges kapinėse.

Taip pat dekojame visiems tiems, kurie Violetos intencija užpirkto šv. Mišias, dekojame ir tiems, kurie ją lankė ilgos ligos metais.

Alfredas ir Audrius Pusarauškai
 Julija Strėlienė
 Indrikis Strėlys
 Lilija ir Audrius Dvarionai

VACYS DAUNORAS MONTREALYJE

"IR UŽAUGAU BERNELIS, KAIP GIRIOJ AŽUOLĖLIS"...

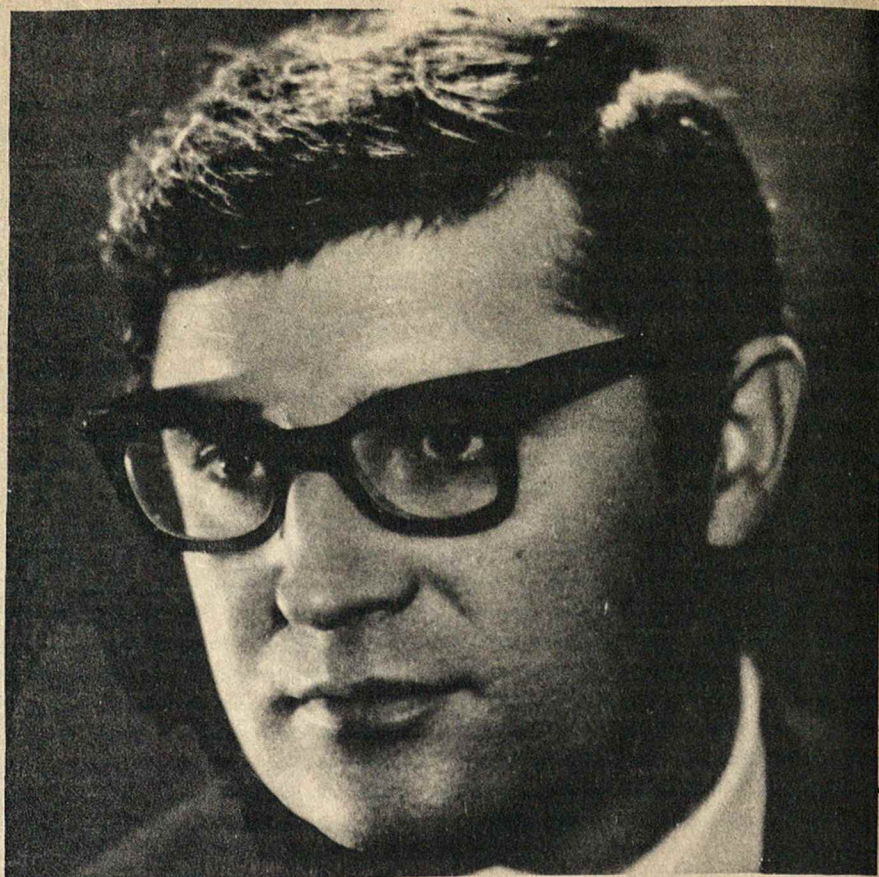
"Vacys Daunoras. Prisi-
minkit tą pavardę. Jei šis žy-
mus lietuvis bosas ir toliau
taip dainuos, kaip jis vakar
dainavo Orchestra Hall, už-
tikrinu, kad jo pavardę var-
dins visos stambiausios ope-
ros pasaulyje, Ir neužilgo.
Tai stambus talentas..."
Taip apie mūsų dainininką
Chicago Today skiltyse gegu-
žės 4 d. atsiliepė Kenneth
Sanson.

Montrealiečiams Daunoro
pavardė žinoma iš Ekspo 67
pasirodymų. Tų, kurie turi
išigiję Krivulės išleistą
plokštelę, nė kiek nestebina
svetimaučio pranašystė.
Plokštelėje atsiskleidžia dai-
nininko kūrybinis potencialas,
aukštas dainavimo lygis.

Gegužės 30 d. įvykęs
Montrealyje V. Daunoro kon-
certas dar kartą patvirtino,
kad jo esama neeilinio meni-
ninko, nors salės menka
akustika, pernelyg trumpas
susirepetavimas su akompa-
natorė Mme Roch, pagaliau ne-
įprasta publikos laikysena,
neprisidėjo prie to, kad reči-
taliui būtų sukurtos geriausios
sąlygos.

Pirmąją programos dalį
sudarė harmonizuotos lietu-
vių liaudies dainos, kurios
seniai buvo pažįstamos tiems,
kurie turi minėtąją plokštelę.
Tiesa, įrašuose jas palydi
liaudies instrumentai, ir nėra
abejonių, kad ši palyda yra
kur kas efektingesnė už for-
teplono muziką. Bet koncerto
dalyviams tai išbalansavo be-
tarpis dalyvavimas dainos at-
kurimo procese.

Galingas, bet labai malonaus
tembro dainininko bal-
sas, vokalo technika, modu-
liuotas perėjimas prie piani-
simo ir kt. buvo puikūs. La-
bai džiugu, kad repertuare
buvo išvengta mirtinai nudai-

VACLOVAS DAUNORAS

notų lietuviškų kompozicijų.
Išimčių sudarė, galbūt, "Ža-
liojoj lankelėj", tarp kitko,
praskambėjusi šiuo kart
blankėliau.

Sudaryta veik išimtinai iš
L. Abariaus aranžuotų dainų,
ši programa turėjo ciklinį
pobūdį. Jei V. Noreika galė-
jo pasinaudoti tenoro balsu
sukurti "Ganyklų dainų" ciklu,
V. Daunoro programą galima
pūti lengvai pakrikštyti "Dai-
nų apie žemę" ciklu. Daini-
ninko norėta išsakyti daina –
paprasčiausia, be imantresnių
išraiškimų, kas aiškiai matėsi
Abariaus "Anoj pusėj Dunoje-
lio" aranžavime, – žemdirbio
buitį. Nuo iškilmingų "Jau
saulelė leidos" akordų iki
laisvūniškai skambančios
"Augau aš pas tėvelį", V.
Daunoras su dideliu įsijauti-
mu į liaudies dainos koloritą,
struktūrą ir ritmiką, pertei-
kė žmonių, kurie tas dainas

sukūrė, sielą, potroškus,
svajas, ilgesį. Nenuostabu,
kad akompaniatoriui kartais
buvo sunkoka jį lydėti, kaip
kad, pvz., lopšinė "Žaliam
beržė", kur esama "vidinio
ritmo" logikos. Pastebimai
susikaupdamas prieš kiekvie-
nos dainos pradžią, V. Dau-
noras retu pietizmu lietuviš-
kai dainai, atkūrė tolimą ir
vis tostantį gimtinės peizažą.
Ypač išgyventai, subtiliai,
praskambėjo Vyt. Blūšiaus
kompozicija "Auki berželi".

Antrojo koncerto daly V.
Daunoras pasigerėtinu tvir-
tumu ir jausmo tiesa, atliko
Bethoveno "Tomba oscura" ir
eilę operų arijų. Klausyto-
jams sunku buvo atsiginti
minties, kaip aiškiai didelių
aktorių gabumų dainininkas
turėtų žvilgtelti operoj. Ypač
spalvinga buvo Don Basilio
arija iš "Sevilijos kirpėjo".
Miela, kad dainininkas sugė-

Nuo Paryžiaus centro 30
minučių pavažiavus traukiniu
ir išlipus Saint-Germain-en-
Laye stotyje, iš karto mato-
mas didžiulis ir orą iškilęs
balionas su įrašu, kuris lan-
kytojus kviečia į Maurice
Berteaux pilį. Prancūzijos
buvusiojo kultūros ministro
A. Malraux rūpesčiu ši pilis
prieš kelerius metus buvo at-
naujinta, ir joje įkurtas mu-
ziejus, skirtas galų ir romė-
nų senajai kultūrai atskleisti.
Šiandieną tai yra bene mo-
derniškiausias Vakarų Euro-
pos muziejus.

Balionas kviečia ne į mu-
ziejų, bet į "Salon de mai"
parodą, kuri Berteaux rūmų
paunksmėje vyksta nuo gegu-
žės 7 iki birželio 18 d. Tai
viena iš trijų kiekvienais me-
tais Paryžiuje vykstančių ko-
lektyvinų parodų-salonų. Ša-
lia "Salon des Independants"

bėjo laimingai išvengti italų
mokyklos manierų. Negausūs,
bet išraiškingi gestai kartais
palydėdavo dainuojamus kūri-
nius, o tačiau interpretacija
buvo tvirta, nuosaiki, savita.

Tenka apgailestauti keistą
publikos elgesį. Nors kiek-
vienas galėjo įsigyti spaus-
dintą programą, antrojo
koncerto dalyje balsai iš ša-
lės siūlė repertuaro pakeitimus.
Visokias "Kur bakūžė",
tarsi būtumėme kokiam rėč-
pospolitose laikų seimelyje.
Nežiūrint to, V. Daunoras
bisavo atlikdamas pora dainų,
jų tarpe labai įspūdingai nor-
vegų dainą "Mano gimtinė".
Gaila taip pat, kad jaukio
Margueritte Lajamnerais
salėn tesusirinko vos apie
200 žmonių. Nedovanotina
šiltas gegužės savaitgalis,
matyt, bus išviliojęs gamton
nemaža tautiečių. Keistu su-
tapimu tos pavasario links-
mybės paveikė kaip tik išti-
kimiausią parengimų lankyto-
jų grupę.

V. A. JONYNAS

ir "Salon d'autonome", "Sa-
lon de mai", atseit, "gegužės
salonas", kritikų ir žinovų
laikomas šiuo metu bene
reikšmingiausiu dailės įvyktu
Paryžiuje.

"Salon de mai" savo veiklą
pradėjo 1944 m., vadinas,
pastaroji yra jau 26-ji gegu-
žinė paroda Paryžiuje. Šiais
metais ši tradicinė paroda
turi kai kurių naujovių. Iki
šių gegužinės salonaus vykda-
vo Paryžiaus miesto moder-
niojo meno muziejuje, bet ši-
met ji pirmą kartą iškelta į
užmiestį, į puošnią Berte-
aux rūmų aplinką. Kita nau-

jovė – šįmet "Salon de mai"
parodoje dalyvauja ir vienas
lietuvis dailininkas.

Parodoje dalyvauja 321 dai-
lininkas, kurių kiekvieno iš-
statyta po vieną darbą. Pica-
sso šiame gegužės salone iš-
statė didelio formato drobę,
o lietuviams šioje parodoje
atstovauja skulptorius Anta-
nas Braždis su savo plieno
skulptūra. Puošniai išleista-
me parodos kataloge atspaus-
dinta Braždžio kūrinio nuot-
rauka ir, be kita ko, nurody-
ta, kad autorius yra lietuvis.

Nukelta į 5 psl.

Antano Braždžio "Galva" (bronzos)

29.

STEFANIJA RŪKIENĖ

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

... ..

SU
DALGIU
SIBIRE

NUOŠIRDUS ĮSPEJIMAS

Pievose teko susitikti su ukrainiečiais iš lenkų
valdytų Ukrainos sričių ir iš sovietinės Ukrainos žem-
bių draugai. Jei tenka dirbti grupinį darbą ir toje gru-
pėje bus keli ukrainiečiai, tai jau tikras vargas, nes
jie tinginiauja ir taip sukasi, kad darbas už juos padirb-
tų kiti. Net vyrai, patekę silpnų moterų grupėn, ne-
dirbdavo. Jų darbą reikėdavo mums padaryti. Taip ir
stovi akyse tinginys ukrainietis Huk. Nesinorėdavo
dirbti už jį.

Lietuviai vengė ukrainiečių ir nenorėjo būti jų
išnaudojami. Už darbštumą ir sąžiningumą mus ver-
tino ne tik vietiniai gyventojai, bet ir enkavedistai.

Sovietinės Ukrainos žmonės buvo jau visai kitoki.
Lietuviai su jais greit susibūliuodavo ir tapdavo
gerais draugais. Mus rišo bendra vergija, laisvės troš-
kimas ir kova už tą laisvę. Bešienaudama susipažinau
su keliais Rusijos Ukrainos tremtiniais.

Vieną dieną iš peties kurtu man užmatuotą pievos
plotą. Pievutė gera, plotas nedidelis, jame maža krū-
mų ir kupstų. Dangaus aukštybėse saulutė juokiasi
patenkinta ir girių properšosna siunčia savo auksinius
spindulius. Vėjelis savo švelnučiais pirštais kedena
plaukus, švelniai glosto veidą ir džiiovina nuo jo stam-
bius prakaito lašus. Tėvynės prisiminimai vaizduotėje
sukasi ir lekia, kaip cirko karuselėje nerūpestingi vai-
kai. Laikas mums negydo sielos žaizdas, bet jas dar
didina ir gilina. Taip norisi žinoti, kas dedasi anapus
frontų.

Staiga užkalbinta, smarkiai krūptelėjau. Grižte-
lėjusi pamačiau arti manęs stovintį vidutinio amžiaus
brunetą vyrą. Jis pasižiūrėjo į mano šienavimą ir pa-
lingavo galva. Lyg parodydamas, kaip reikia šienauti,
lyg užtušnodamas mano nevykusį darbą, išvarė plačią
ilgą pradalgę.

Sustojome pasišnekėti. Pasiteiravo, kada ir iš
kur atvežta, kuriam laikui išstremta. Matė, kad esu
šiam krašte naujokė, tai mane perspėjo:

— Niekam nieko nepasakok ir su niekuo atvirai
nešnekėk. Žinok, kad visur žvelgia svetimos akys, o
svetimos ausys viską girdi. Atsimink, kad sovietinis
saugumas visada rinks žinias apie jus. Čia kas trečias
žmogus yra seklys ir šnipas. Jis, pasivertęs geriausiu
draugu, stengsis tave išprovokuoti ir paskandinti.
Ypač vengtina šnektų, klausant trečiam asmeniui.
Dviem pasikalbėjus, dar galima išsiginti, bet trečiasis
tikrai gali būti prokuroru ir tave apkaltinti. Reikia
atsiminti, kad NGB visus kalbina šnipinėti. Jei bus
visi užverbuoti, tai tada šnipas šnipas. Jei kalbintų,
nereikia nusigąsti. Geriausia vaidinti žioplą ir sakyti,
kad tokio darbo dirbti nesugebėsi. Už tai nebus ir
nenukentėsi. Šį mano priminimą pasakyk visiems lie-
tuviams tremtiniais.

Tai buvo Sibire man pirmas ir nuoširdus įspėjimas.
Pašnekėjęs nuėjo dirbti, nes ir jie čia pat šienavo.
Tas žmogus buvo perėjęs ugnį ir vandenį, buvo jau
mirčiai žiūrėjęs į akis, ir vis dėlto išliko žmogumi, o
tas tremties gyvenime ne taip jau lengva.

Šienauju ir galvoju apie ką tik įvykusį pasikalbė-
jimą. Be kaltės esame apkaltinti ir nubausti, bet ir
tai dar ne viskas. Visada reikia atsiminti, kad esi se-
kamas ir laikomas priešu, žinoma, aš ir visi tremtiniai
nesame komunistų draugai, bet jie taip pat gerai žino,
kad mes esame bejėgiai, nes išblaškyti tarp svetimųjų.

Su anuo ukrainiečiu teko dar kelis kartus pasi-
šnekėti. Jis šį tą pasipasakojo ir apie save. Jo tėvai
Ukrainoje turėjo stambų ūkį. Užėjo bolševikinė valdžia,
šeima nubuožino ir viską atėmė. Jį dar visai jauną
pasodino kalėjiman. Kartą kaliniai buvo pėsti varomi
kitan kalėjiman. Šalia kalinių voros jis pamatė par-
tietį, kuris dalyvavo jų šeimos nubuožinime ir vilkėjo
iš jo atimtu odiniu švarku.

— Nepajutau, kaip šokau iš kalinių voros, grie-
biau jį už gerkles ir pradėjau smausti. Mano pyktis
ir įtūžimas buvo toks didelis, kad nejutau šantuvų
buožių smūgių ir spardymų. Supuolę sargybiniai at-
plėšė mane nuo mano šeimos ir mūsų tėvynės priešo.
Teismas mane nuteisė mirti. Padaviau malonės prašy-

mą, ir mirties bausmę pakeitė dvidešimt penkeriais
metais kalėjimo.

Nutyla, atsidūsta ir šneka toliau:

— Kalėjimas, karceriai ir kamerų šnipai. Kame-
rose pilna nepataisomų kriminalinių nusikaltėlių. Blo-
gas kalėjimo maistas ir troškus kamerų oras greit pa-
kerta ir stipriausią organizmą. Vėliau darbo stovykla,
sunkūs ir pavojingi miškų darbai ir ...

Čia kažką baisaus prisiminęs, pasipurto ir pasa-
koja toliau:

— Išvaro mišką dirbti. Kriminalistai užsikuria
laužą ir šildosi. Ateina kalins papirosos užsidegti. Kir-
vio smūgis galvon, ir žmogus jau negyvas. Geresnius
kalinio drabužius pasiima, mėsa apipiausta, o lavoną
sudegina. Vakare keptą žmogieną neša stovyklon ir
pardavinėja badaujantiems kaliniams. Stovyklos ad-
ministracija ir sargybiniai prieš kriminalistus būna
bejėgiai. Pastarieji esti stovyklų viešpatais, — baigė
savo pasakojimą tas ukrainietis.

Tremtyje sutikau rusų tautos šviesuomenės atsto-
vą. Daugelis atsidūrė čia už tai, kad metė partijos
bilietą ir atsiskė nuo komunizmo. Jie nepakentė netei-
sybės, melo ir išpuštos propagandos. Anksčiau jie tikėjo
į peršamą geresnį visos tautos ir net žmonijos rytojų,
bet buvo skaudžiai apvilti.

Anas ukrainietis kalėjimuose ir darbo stovyklose
išsėdėjo penkiolika metų. Likusieji dešimt metų buvo
pakeisti išsiuntimu į Sibirą. Kalėjimuose jis prarado
sveikatą ir tuo laiku jau buvo paligęs džiovininkas,
aiškūs kandidatas į anapus.

Sachaline yra darbo stovyklos, iš kurių kaliniai
gyvi neišėina. Ten patekęs pasmerktasis netenka savo
vardo ir pavardės. Visi nubaustieji gauna numerius.
Niekas nežino ir net nesiteirauja, kas ir iš kur esi.
Kalinių pavardės atstoja numeriai ir miršta ne žmo-
nės, o tik numeriai.

Visuose laisvuose kraštuose, jei žmogus nusikals-
ta ir prasižengia šalies įstatymams, jį teismas nubau-
džia. Nusikaltėlis, atlikęs bausmę, grįžta į normalų
gyvenimą, ir retai kas nors primena jam nusikaltimą.
Tatai visai normalus reiškinys demokratinuose kra-
stuose.

Sovietų Sąjungoje yra kiek kitaip. Čia kalins atli-
kęs bausmę, ypatingai politinis, nepalaidžiamas iš
saugumo ir milicijos akių. Jis nuolat sekamas, apsta-
tytas šnipais ir kartais persekiojamas. Todėl ten žmo-
nės, atlikę bausmę, visada stengiasi išnykti ir pasprukti
iš saugumo organų akių, kad kitur galėtų jaustis sau-
gesni. Sibiras labai platus. Ten keičiama gyvenvietės,
vardai ir pavardės.

Mano pažįstamas ukrainietis gyveno svetima pa-
varde. Jis buvo kaltas, nes jo tėvai buvo buožės. Jam
dar prieš gimstant reikėjo tėvus pasirinkti iš proleta-
riato pasaulio. Gal tada nebūtų buvęs kaliniu ir trem-
tinu.

Pievose susipažinau ir su ukrainiete Olesia. Ji
buvo tik trisdešimt metų, bet jau aštuonerius metus
išsėdėjo kalėjime ir dabar atitremta Sibiran. Olesia ir
tūkstančiai Ukrainos jaunuolių priklausė patriotinio
pogrindžio organizacijai, kuri tvarkėsi kariškais pa-
grindais ir kurios nariai buvo ginkluoti.

Pasak jos, gava įsakymą ir privalai jį įvykdyti.
Baisu buvę anais laikais Ukrainos lygumose. Plačiuose
ir derlinguose laukuose naktimis liepsnojo didžiausi
kūgiai kviečių ir jų gaisai nušviesdavo tamsias pa-
vergtos šalies naktis. Smuko upėsna tiltai, virto nuo
bėgių ilgiausi traukiniai, sproginėjo fabrių krosnys
ir į padanges lėkė komunistų partijos būstinės.

Tai buvo Ukrainos patriotų kova su krašto paver-
gėjais. Jie daug galvų paguldė už savo krašto laisvę,
bet geležinė Kremliaus ranka ir juos sutvarkė.

Giliai taigose kulistanas. Pastatas panašus į ap-
griuvosį svirną. Viduje prieblanda ir pasieniais lenti-
niai narai. Visi pietaujame. O Viešpatie, kokie menku-
kčiai tremtinių pietūs. Vietiniai nors bulvių turi dau-
giau. Viena vyžota rusė, apsirėngusi iš maišų surauk-
tais drabužiais, valgo pasidėjusi kelias su marškiniu-
kais išvirtas bulves. Jokio priedo daugiau, net ir duo-
nos gabaliuko neturi, bet giria sovietinę santvarką ir
tvirtina, kad gera čia gyventi.

Vienas rusas man bakstelėjo alkūne pašonėn ir
parodė akimis:

— Paklausyk!

Kiek palaukęs dar pridūrė:

— Idijotė. Visai nieko neturi, alkaną, skarma-
luota ir dar giria sovietinę valdžią.

Aš tuo visai nesistebėjau. Ten visiems jau įkalta
galvosna, kad tik Sovietų Sąjungoje geriausias gyve-
nimas, nes čia žmogus žmogaus neišnaudoja. Jie visi
jau įtikinti, kad išnaudojimas vyksta tik kapitalisti-
niuose kraštuose. Tamsi ir beraštė moteris nežino, kad
dar yra ir kitas pasaulis, kur žmonės geriau gyvena ir
turi socialią pavalygti. Seneliai dar ir dabar tvirtina, kad
prie caro žmonės geriau gyveno, bet jaunimas jais
netiki ir vergiškai nusilenkia dabarčiai.

Ten žmogus žmogaus gal ir neišnaudoja, bet tą
žmogų išnaudoja sovietinė valstybė ir valdančioji kla-
sė. Nuo darbininko ji diria devynius kailius.

Bus daugiau

KIPRAS PETRAUSKAS

KIPRAS PETRAUSKAS
SKINASI KELIĄ

Bene įtakingiausias ir reikšmingiausias Britanijos Londono žurnalas, skirtas rimtajai ir klasikinei plokštelių muzikai, yra "Record Review". Jis ne tik kataloguoja, bet ir recenzuoja visas naujai išeinančias rimtosios muzikos plokšteles, be to, spausdina eilę specialistų rašinių apie plokštelių tech-

nologiją, plokštelių muzikos istoriją ir aplamai muzikos klausimais.

Žurnalas visas naujai išėjusias plokšteles ir vertina pagal savo nusistatytą skalę. Tas vertinimas paprastai vadinamas "RR RR", atseit, "Record Review Record Rating", kuris dažnai cituojamas ir populiariosios spaudos kaip plokštelių vertinimo mastas. RR RR vertinimo skalė prasideda "O" ir bai-

giasi "50". "O" reiškia "bad" – "blogai", "25" – "vidutiniškai", "40" – jau "labai gerai", o "50" – "of special merit-exceptional", atseit, išskirtinai.

Londono Lietuvių kultūros klubo neseniai išleistoji Kipro Petrausko įdainuotų arijų ir dainų ilgo grojimo plokštelė RR RR vertinimo skalėje buvo pažymėta 45 taškais, o tai reiškia – "excellent".

Recenzijoje, be kita ko, rašoma: "Lietuvis tenoras Kipras Petrauskas buvo pasaulinės klasės dainininkas. Jis turėjo puikų lyrinio tenoro balsą, paruoštą geriausioje bel canto tradicijoje, ir jis dainavo su geru stiliumi, ir jo dainavimas buvo puikios poezijos bei lengvo balso pasidarymu... Ypač jo ištraukos iš Čaikovskio yra puikios, dainuotos su dideliu dramatišku jausmu... Tai yra šito menininko puikios dainavimo pasėka, kad operų arijos ypač gerai skamba, nežiūrint fakto, kad jos visos dainuotos lietuvių kalba, ir todėl savime skamba truputį keistai tiems, kurie yra įpratę jas girdėti originalo kalba"...

Britanijoje plokštelė parduodama "Columbijos" plokštelių parduotuvėse; Kanadoje, Amerikoje, Australijoje ji gaunama pas lietuviškų knygų platintojus. Kaina – 7 dol. Plokštelę išleido Lithuanian Arts Club, 55 Ringmer Ave., London, S.W.6, Gt. Britain.

MIRĖ ŽURNALISTAS A. BRUŽAS

Gegužės 28 d. Klaipėdoje, 77 m. amžiaus sulaukęs, mirė žurnalistas Antanas Bružas. Vėlionis nepriklausomybės metais iškilo kaip gabus ir sėkmingas redaktorius. Jis redagavo Trimitą, Ūkininkų patarėją, Darbo Lietuvą. Vėliau A. Bružas buvo Talkos spaudos biuro vedėjas.

Bene svarbiausias jo žurnalistinis laimėjimas buvo Mūsų rytojau savaitraščio įsteigimas ir redagavimas 1927–1934 m. Savaitraščio tiražas prašoko 100.000 egz. ir buvo pirmas taip plačiai pasklidęs Lietuvos laikraštis.

VARPININKŲ SUAŽIAVIMAS

"Varpo" žurnalo skaitytojų tradicinio suvažiavimo proga Varpininkų filisterių džia rengia viešą simpoziumą "Lietuvių politinės ideologijos naujų idėjų šviesoje". Kalbės didesnių ideologinių organizacijų veikėjai: inž. Jonas Jukūnas, Algirdas Kasulaitis, Mykolas Drunga, Jonas Daugėla ir kiti. Moderuos Varpo red. A. Kučys.

Simpoziumo dalyviai pareikš savo mintis į klausimus: 1. Kaip jo išpažįstama ideologija yra suderinama su naujomis dabarties idėjomis laisvame pasaulyje, 2. ar jo ideologija galės, Lietuvai atgavus laisvę, atgyti taip daug pasikeitusiame gyvenime ir 3. kaip vertinate ideologiniai diferencijuotos lietuvių išeivijos faktą.

Tos pačios dienos vakare įvyks poezijos vakaras "Laisvė naujoje lietuvių poezijoje". Įžanginį žodį tars prof. Aldona Augustinavičienė. Jaunujų aktorių grupė – Lidija Juodviršytė, Marija Eivaitė, Raimondas Vasiukevičius ir Liucijus Alianskas – skaitys laisvės eilėraščius. Vakaras baigsis pramogine dalimi – vašėmis ir šokiais.

Rengėjai tikisi sulaukti iš visų vietovių daug tautiečių.

A. K.

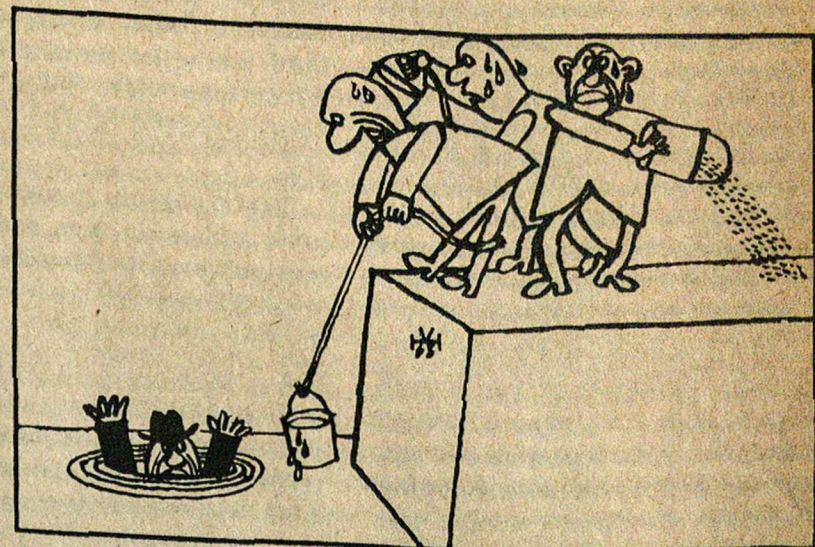
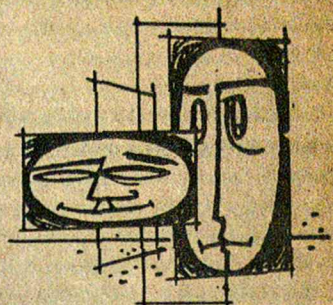
LIETUVIS PARYŽIAUS...

Atkelta iš 4 psl.

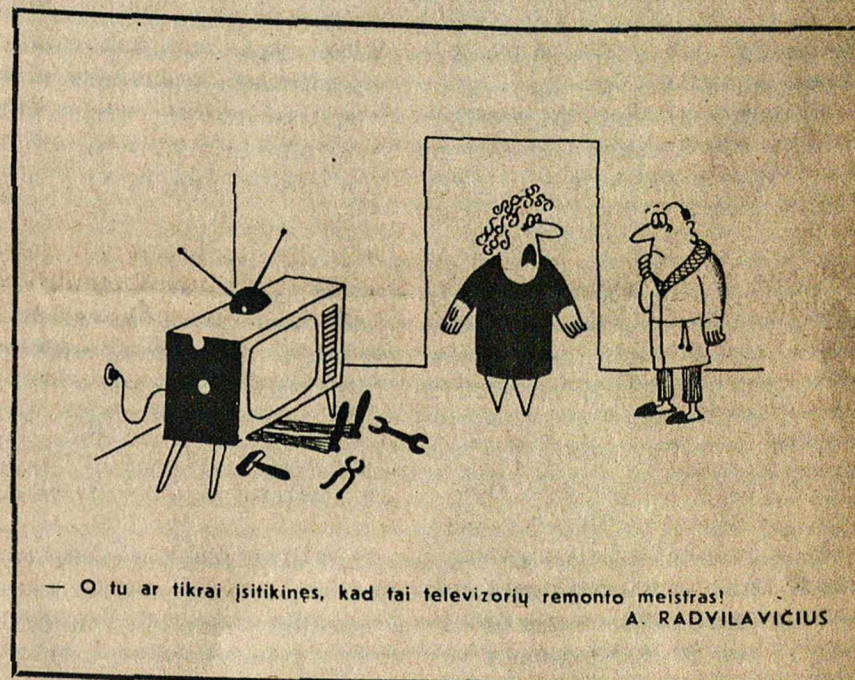
Chicago Dailės instituto ir Londono Karališkosios dailės kolegijos auklėtinis, 31 metų amžiaus Antanas Braždys jau keleri metai gyvena Londone ir, šalia kūrybinio darbo, dėsto skulptūrą dailės kolegijoje. Šįmetinis "Salon de mai" yra pirmasis jo pristatymas Paryžiuje, į kurį dėmesį atkreipė ir prancūzų dailės recenzentai.

Darthea Speyer galerija ateinančių metų vasario mėnesį Paryžiuje rengia individualinę Antano Braždžio skulptūrų parodą, kuriai dailininkas dabar ruošiasi ir žada Paryžiumi išsiųsti apie 12 savo darbų. Šiuo metu skulptorius savo Londono studijoje baigia kurti didžiulio formato nerudijančio plieno darbą, kuriam pavadinimo dar nėra davęs.

KREIVI VEIDRODŽIAI

— Na, ir ko tu dejuoji, brangioji! Turi pinigų ir esi našlė.

— O tu ar tikrai įsitikinęs, kad tai televizorių remonto meistras!
A. RADVILAVIČIUS

ATSIMINIMAI IR MINTYS

DR. K. GRINIUS

Birželio 20 d. sukančia 20 metų nuo dr. Kazio Grinio mirties.

Varpininkas, atkaklus kovotojas prieš caro valdžią iki pirmojo pasaulinio karo, politikas ir valstybininkas nepriklausomą Lietuvą atkūręs, pagaliau trečiasis Lietuvos respublikos prezidentas, 1926 m. įvykių pasėkoje nuo valstybinio gyvenimo pašalintas, Kazys Grinius aktyviai priešinosi Lietuvos okupantams, 1944 m. pasitraukė į Vakarų ir 1950 m. mirė Chicagoje.

Sukakties proga spausdiname įdomesnes ištraukas iš Kazio Grinio atsiminimų.

Grinių kilmė. Pats Grinių vardas neiškus. Lenkiškai "Grinius" buvo rašomas Hryniewicz, rus. Grinevič, lietuviškai Grinevičius, Grinius. Mano tėvus iš vyriškos pusės giminės žmonės perdėm šaukdavo Griniaus, tik poniškiau kas norėdamas sakyt, juos vadindavo Grinevičiais. K. Jablonskio "Lietuvos Archyve" (I t.) yra minimi XVI–XVIII šimtmečių keli Grinevičiai ir vienas Grinius). Tarp maždaug 14000 Rusijos imperijos medicinos gydytojų 1909 m. buvo įrašyti 3 ar 4 Grinevičiai. Tos pačios saknės bus ir Grinevečiai, Grinevskiai, rus. Grinevai (plg. A. S. Puškino romano „Kapitono Duktė“ Grinevas). Rodos, Kėdainių apskrityje yra Grinių ar Grinevičių kaimas, o Gardino gubernijoje, bene Sokolkos apskrityje, buvęs kaimas Hryniewicz, iš kurio kilęs senoji Vilniaus universiteto istorijos profesorius Danilowicz ius.

Beje, Grinių pavadinimo etimologijos, ateina galvon jis kildinti iš šių žodžių: liet. grynas (grynos avizos, gryna sąžinė, grynas laukas), vok. Grün (žalias). Bet tam priešinosi Grinių (ne Grynų) pavardės raišys i trumpumas.

Grinių, Grinevičių pavardė yra paplitusi ir Suvalkų, ir Kauno, ir Vilniaus, ir Gardino krašte, ir gilesnė Rusijoje (šioj pastarojo lytimis Grinevič, Grinev, Griniuk, Grinevecki, Grinevski). 1909 m. radau Vilniuje apskrities gydytoją Dr. Narcizą Grinevičių, pravoslavą, rusą, gimusį Viatkos gubernijoje. 1891 m. Smolensko geležinkelio stoty užėjau kasininką Grinevičių, lenkiškai mane prakalbinusį, vietos gyventoją, turbūt, lenką. Lenkų istorikas T. Korzonas savo 6 tonų veikalė Wewnetrzn Dziejie Polski za Stanislaw Augusta 1764–1795 rašo apie generolą Grinevičių, kuris 1794 m. vedęs iš Liepojos plukštą ar diviziją T. Kosciuskai i pagalbą. 1820–1824 m. Vilniaus laikraštis „Dziejie Dobroczynnosci (Labdaros Istorija) tarp Vilniaus Labdaros Draugijos narių yra įrašyti keli Grinevičiai. Dėl 1863 m. sukilimo iš Marijampolės buvo išgabentas i Rusijos gilumas vienuolis kun. marijonas Grinevičius, ištrėmimo pasimiręs Rusijoje. Tas vienuolis buvo valčiavinių Grinių tolimesnis giminaitis. Naujaisiais laikais lietuvių tautos prisikėlimo gaidynėje yra kiek pargarsėjo keli Griniai-Grinevičiai: kun. Adomas Grinevičius (1845 iki 1933), kilęs iš Kirkilavos k., Suv. Kalvarijos pusėj. Jisai buvo „Varpo“. „Ūkininko“ ir kuniginių lietuvių laikraščių bendradarbis. uolus lietuvių patriotas, draudžiamųjų lietuvių spaudinių platintojas. Tai buvo aukštos dorovės žmogus, pavyzdingas kunigas, didis lietuvių veikėjas. Pasimirė jisai A. Panemunėje nepriklausomybės metais. Kaip rašo savo atsiminimuose, jisai yra kilęs iš vienos padermės su mano giminėmis Griniais-Grinevičiais. Ir mano tėvas sakydavo, kad Kirkilavos Griniai esą tolimi giminės valčiaviniams, vadinasi ir mano tėvai, Selemos kaimo Griniai. Kirkilava buvo bene antroji Grinių buvimo vieta, po jų atsikėlimo apie 1560 m., ar kiek vėliau, i Pabuktį ar i Bukta. Mano tėvas tvirtindavo, kad Griniai jau apie 300 metų gyvena Marijampolės apylinkėse; Kalvarijos klebonijoje buvo senų jų metrikų.

Vienas mano tėvo pusbroliis, rodos, Andriaus sūnus, Jonas Grinius apie 1873 m. buvo iškeliavęs i Jungtines Amerikos Valstybes. Nežinau, ar tai bus tas pats Jonas Grinius, kuris buvo seniau pasirodęs, autorium, rodos, kokios lietuvių dramos ir kitų rašiniu. 1892 m. Jono Griniaus buvo suorganizuota Chicago III. teatinė draugija, kuri buvo suvaidinusi „Kova ties Grunvaldu“. Jos autorius buvo Jonas Grinius? Nepriklausomybės gaidynėj pargarsėjo Kauno V. D. Universiteto Teologijos-Filosofijos Fakulteto profesorius, pasaulinės literatūros dėstytojas filosofijos Dr. Jonas Grinius, kilęs nuo Šiaulių pusės. Jisai yra keleto rimtų lietuvių knygų autorius ir stambesnis katalikų veikėjas. Jisai, kaip patsai sakėsi, nėra man giminė. Iš Kauno V. D. Universiteto yra išėjusi Kauno apylinkės gyventoją gydytoja-okulistė Griniūtė. Apie kitų Grinių ir atimiesnių mano giminų darbus lietuvių tautai galima pasiskaityti „Lietuviškojje Enciklopedijoje“ (s. v. Grinius). Be manęs lietuvių spaudoj ir tautinėj veikloj buvo dar kiek pasirodę mano broliai Jonas (Lušnakojis), Pijus, Vincas (Šiuodu, rodos, „Kovos“ laikrašty, o Jonas „Ūkininke“, pasirašydamas Jonas-Kas.). Taip pat yra dalyvavusios lietuvių politiniuose sąjūdžiuose — sesuo Ona Bacevičienė ir mano pirmoji žmona Joana Pavalikytė, taip pat paskiau ir antroji žmona Kristina Arsaite. Jų veikla minima toj enciklopedijoje. Spėjo pasireikšti ir vyresnysis mano sūnus, Lietuvos kariuomenės generalinio štabo pulkininkas Kazys Grinius (gimęs 1899 m. Pilviškiuose). Mano brolis Jonas buvo pasižymėjęs veikliu 1902–1905 m. revoliucionierium, kovotoju su caro priespauda ir 1905 m. priverstas buvo emigruoti i Ameriką (J. A. V.). Tenai jisai taip pat yra pasirodęs uoliu lietuvių tautos reikalų gynėju.

Mano motinos (Marės Akelaitytės — Griniuvienės) pusbroliis Mikalojus Akelaitys — Akelevičius, gimęs 1829. XII. 5. netoli mano tėviškės, Čiuderiškių kaime, Marijampolės apskr., dalyvavo 1863 m. sukilime ir buvo priverstas emigruoti i Paryžių, kur 1887. IX. 25. mirė. Jisai buvo pragaršjęs spaudiniais lietuvių ir lenkų kalbomis. buvo pirmoji Didžiosios Lietuvos periodinio leidinio redaktorius. Jo parašytas ir išspausdintas lietuviškas „Elementorius“, taip pat jo buvo sulietuvinatas Jono Chadžkos „Jonas Išmisločius“ lenk. „Jan ze Swisloca“). M. Akelaivis — Akelaivius gyvenimas yra aprašytas prof. A. Janulaičio.

Gabrieles Petkevičaitės pranešimu, apie 1930 m. Joniškėlio ligoninės vienas gydytojų buvo Grinevičius. Užkastojo mano rašinių medžiagoje buvo to daktaro Grinevičiaus foto atvaizdas, kurį man buvo atsiuntusi G. Petkevičaitė kartu su savo atsiminimais apie Joniškėlio ligoninę, kurioj jos tėvas buvo ilgas metus gydytoju. Joniškėlio ligoninė ir mokyklą apie 1811 m. savo testamentu buvo įsteigęs vietos dvarininkas Ignas Karpis.

Iš kur ir kada atsirado Griniai Marijampolės ir Kalvarijos apskrityse, neišaiškinta. Mano tėvas sakydavo, kad Griniai yra atėję i Suvalkiją seniai, gal prieš 300 metų. Ju sentėviai gyvenę už Nemuno rytuose, Trakų vaivadijoje ir apskrityje. Tėvo pasakojamas Grinių atsikraustymas i Sūdavą suaptu su Zigmanto Augusto valakų žemės reformos gaidynė (1560). Dar tėvas minėdavo, kad pirmučiausia Griniai atsikraustė i Pabuktį ar i Bukta, i Sešupės pakrantes, Liudvinavo pusėj, Kalvarijos apskrityje. Iš J. Totoraičio „Suvalkijos Istorijos I“ žinoma, kad Zigmantas Augustas Buktos ar Pabukčio dvarą su apie 20 valakų žemės ir dar kitą žemės plotą Paprūšėje buvo maždaug

minėtu laiku padovanojęs savo kiemo cirulikiui, matyt, žydui. Vul-tui. Išdalinus didžiojo kunigaikščio seniūnias (dvarus) valakais (po 20 ha), pagyvėjo Sūdavų kolonizavimas. Valstiečiai gaudavo už atidirbiną arba už tam tikrą pyliavą produktais žemės gabalą ir įsikurdavo savo valakuose.

Mano protėviai buvo bajorai ir baudžiavos nėjo.

Pasak mano tėvo, toliau Griniai atsirado Kirkilavoj, Vyšni-lauky, Valčiavoje, kur pradžioj buvo 100 margų viensėdis (apie 56 ha). Rodos, mano tėvo tėvas Kazys Grinius, ar dar jo tėvas, tą viensėdį pasidalijo pusiau su broliu Andriumi, ar su kitu Griniu. Antrasis Valčiavos pusininkas savo 50 margų išparceliavo i mažesnius gabalus; ta vieta, užimta keleto smulkesnių, kitokių pavardžių, valstiečių, pirmiau vadindavosi Andrynė. Valčiavos laukais priedavo prie Elzbietiško dvaro „pošnios“. Tas dvaras kiek susijęs ir su lietuvių tautos istorija.

Elzbietiško dvaras ir Hilferdingas. Mat, ta vietovė (Valčiava ir Elzbietiško dvaras) priklausė jungtinės lenkų-lietuvių respublikos didž. kunigaikščiai, kaipjo Prienų seniūnijos dalis. Per 30 metų karą (1618–1648) karalaitis Jonas Kazimieras su savo kiemininku Butleriu buvo pakliuvę i prancūzų nelaisvę ir buvo kurį laiką vienoj Prancūzijos pilyje laikomas. Kai paskiau išlaisvintas karalaitis pasidarė Lenkijos ir Lietuvos karalium, Jonas Kazimieras Prienų seniūniją perleido, turbūt, kokiems 200 metu, bene iki 1858 metų, Butlerių šeimai. Tas aktas, turbūt, buvo atliktas apie 1658 m., t. y. lygiai prieš 200 m. nuo 1858 m.

Kai išsibaigė kontrakto terminas, Elzbietiškis teko Rusijos valstybei. Caras Aleksandras II perdavė tą dvarą mokytam etnografui, apusėjusiam voiciečiui, net slavofiliui Hilferdingui. Tikrai nežinau, tik prileidžiu, kad Hilferdingas, gavęs dvarą tarp lietuvių valstiečių, buvo susidomėjęs savo kaimynais ir parašė sumanymą, kaip suartinti lietuvius su rusų tauta. Jis patarinėjo valdžiai spausdinti lietuvių knygas rusų raidėmis. Reikia pripažinti, kad Hilferdingas savo sumanymui vykdyti nei kokios prievartos Rusijos valdžiai nepiršo. Net Muravjovas Korikas, priėmęs aną Hilferdingo sumanymą, buvo liepęs rusų raidėmis spausdinti tik tas lietuvių knygas, kurios leidžiamos Rusijos vyriausybės pinigais. Sugadino Hilferdingo sumanymą Muravjevo įpėdinis Kaufmanas, kuris pakiošo vidaus reikalų ministerijai Valujevui projekta bendraraščio (aplinkraščio), kad visoki lietuvių spaudiniai, išleisti ne rusų raidėmis, būtų uždrausti, atimtinėjami ir naikinami. Turiu, kad ne be Hilferdingo patarimo 1867 m. buvo įsteigta Marijampolės valstybinė gimnazija ir Veiverių mokytojų seminarija su dėstyimu jose lietuvių kalbos. Mat taip tada buvo Mar-žojoj Lietuvoj, pvz. Tilžės gimnazijoje. Hilferdingas, bene i Prūsijos nusizūrėdamas, pirmo savo švelnią lietuvių rusinimo politiką. Taigi Elzbietiško dvaras, atrodo, bus suvaidinęs tam tikrą vaidmenį lietuvių spaudos draudimo istorijoje. Mano tėvas Hilferdingo nežinojo ir nepažino gal dėl to, kad jau 1861 m. mano tėvas buvo persikraustęs su šeima i Selemą, apie 12 kilometrų nuo Valčiavos i šiaurę, 3 kilometrai nuo Ažuolų Būdos, kuri rašėsi „Dembova Būda“, nors toj aplinkoj nei vieno ažuolo seniai nebuvo.

Bus daugiau

Daugelis lietuvių iš Kanados yra persikėlę gyventi į Kaliforniją ir gal dar kiti apie tai mano. Dristu manyti, kad būtų idomu N. Liet. skaitytojams turėti vaizdą paprasto stebėtojo apie šį Ramiojo Vandenyno pakraštį. Kalifornijos paviršius yra gana įvairus: per visą valstybę tęsiasi kalnai aukštėdami arba žemėdami. Yra smėlio dykumų ir dižiuliai plotai dirbamos žemės derlingos žemės. Aukščiausia viršukalnė Mt. Whitney siekia 14 500 pėdų, o už 85 mylių randasi Death Valley slėnis 280 pėdų žemiau vandenyno paviršiaus. Klimatas yra nepaprastai puikus. Pietinėse dykumose vasaros metu temperatūra siekia apie 120 laipsnių ir daugiau, o kitose vietose 90-100. Šiaurinėje Kalifornijoje ir arčiau vandenyno kiek žemiau. Naktimis nukrenta iki 50-60 laipsnių. Žiemą vidutiniškai sukasi 60-80 laipsnių. Drėgmės ore nesifaučia. Lietaus yra labai mažai. Ypatingai pietinėje dalyje, bet 1969 m. sausio-vasario mėnesį lijo be pertraukos 6 savaites. Žuvo daug žmonių, padarė dešimtimis milijonų nuostolių.

Derlingose srityse yra puikiausios ūkininkavimo sąlygos. Augina įvairiausias daržoves, vaisius, bulves, verčiasi gyvulininkyste. Neretai ir dykumų plotai padaryti gyvenvietėmis dirbtinai drėkinant. Pramonė išvystyta labai aukštai, ypatin-gai lėktuvų. Iš viso lėktuvų pramonėje arba sąryšyje su ja dirba apie 1.5 milijonų žmonių. Kalifornijoje yra susitelkusios didžiausios apdraudos kompanijos ir bankai.

Miestuose išvedžioti greitkeliai po 4 ir daugiau linijų viena puse su leidžiamu 65 mylių greičiu. Pav. Los Angeles mieste jie kryžiuojasi įvairiomis kryptimis, bet skubos valandomis vistiek jos juda. Susisiekti autobusais yra neįmanoma, nes jų yra labai mažai ir nuvažiuoti keletą mylių truktu pusdieniais.

Kalifornijoj gyventojų yra apie 20 milijonų ir tuo atžvilgiu ji yra pirmoje vietoje JAV. Gyventojai yra labai mišrių tautybių. Baltieji yra labai draugiški ir paslaugūs. Didžiausia nelaimė yra negrai. Jų procentas yra aukštas, kaip ir siekia iki 40. Jie nedaug rūpinasi gyventi savistoviai. Jų idealas yra gauti valstybines pašalpas (Welfare). Įvairūs pigūs politikieriai rinkiminėse kampanijose pridarė kvailių pažadų, kuriuos ištesėti neįmanoma, tad belieka tik pašalpos.

Lietuvių skaičius tiksliai nežinomas, bet spėjama, kad Los Angeles apylinkėje gyvena apie 6000. Po keleto šimtų San Diego ir San Francisco miestuose ir šiek tiek kitur. Organizacinis ir kultūrinis pasireiškimas gana gyvas. Tautietis p. Skirius leidžia iliustruotą žurnalą "Lietuvių Dienos" ir mažesnę apimtį laikraštį "Lietuviai Amerikos Vakaruose". Lietuviai turi 2 visuomeninius namus, bet jie visų reikalavimų nepatenkina. Šv. Kazimiero parapijos klebonas planuoja statyti naują parapijos salę, bet dėl parapijos nuosavybių priklausomumo yra neišskumų ir kaip to projekto įvykdymas pasibaigs pranašauti būtų per drąsu. Žinant kleb. prel. Kučingio sumanumą ir energiją, reikia manyti, kad pasiseks, bet turėtų būti išsiaiškinta, kaip kurie "kablukai".

Los Angeles srityje gyvena gana daug žymių lietuvių: gen. Raštikis, mūsų laikų Maironis B. Brazdžionis, komp. Budriūnas, rašytojas Švaistas, dr. Gu-dauskas, klebonauja prel. Kučingis, dr. Devenis ir veikli visuomenininkė p. Devenienė bei daugelis kitų.

Materialiniai lietuviai yra

išsikūrę gana gerai. Turi darbus arba biznesus ir vertingas nuosavybes. Gyvena brangesnėse senvietovėse. Pavyzdžiui, Los Angeles kuo nekurortiniame priemiesty Santa Monica gyvena keliasdešimt šeimų. Čia namai yra labai brangūs: vieno buto nenaugas namas kainuoja 30-60 tūkstančių dolerių, o 5-6 butų siekia 150 tūkstančių dolerių.

Darbo pajamų ir nekilnojamo turto mokesčiai yra pasibaisėtinaai aukšti. Jie išreikalaujami drastiškiausiom priemonėmis. Bizniai apdėti visokiais procentais. Žinoma juos sąžiningai sumoka m. ažiukai, o didieji bizniai turi net legalių būdų juos apeiti.

Valstybinių mastu organizuoto socialinio draudimo nėra, o jį gauti iš draudimo kompanijų retas gali pajėgti. Gydytojų ir vaistų kainos lupikiškos.

Kita paveikslas pusė kiek šviesesnė: uždurbiai Kalifornijoje ar tik nebus aukščiausi. Vyras Vyras be žymios profesijos uždirba į metus 6000-10 000 dolerių. Pragyvenimo išlaidos beveik tokios pat kaip ir Kanadoje, o kai kas ir pigiau.

Krašto vaizdai gražūs. Amžinai žaliuoja medžiai ir palmės bei žydi gėlės. Yra daugybė kurortų pajūriais ir dirbtinai įrengtų dykumose su maudymosi baseiniais. Pilna parkų, zoologijos bei botanikos sodų. Tas patraukia turistus ir jų kasmet atvyksta apie 7 milijonus žmonių. Los Angeles apylinkėje yra garsusis Disneyland (kur Kruščiovas nebuvo įleistas). Šis kurortas yra žmogaus fantazijos įkūnijimas: karuselės, jūrų piratai, kelionės į erdves, kelionės povandeniniais laivais, džunglių upėmis ir daugybė kitų, sunkiai įsivaizduojamų išmisių. Šiaurinėje Kalifornijoje yra raudon-medžių miškas-Yosemite parkas. Šių medžių skersmuo siekia apie 27 pėdas, aukštis iki 150 pėdų ir žievė 12 colių storumo. Gamtininkai spėja, kad tai bus seniausia žemėje gyvybė, nes gali turėti 4500-6000 metų.

Politinė padėtis labai sujaukta, kaip ir visur JAV. Demonstracijos, riaušės, mokslo įstaigų padėginėjimai, gadinimai. Beveik anarchija. Kriminaliniai nusikaltėliai siaučia beveik nekontroliuojami. Universitetuose susisukę lizdus komunistai ir jų bendrakeleiviai. Administracija bejėgė tą elementą sutvarkyti. Komunizmui palankūs nemaža teisėjų. Jie diversantus dažniausia ištesina, pritaikydami savo išgalvotus konstitucijos aiškinimus. Kriminaliniai nusikaltėliai išeina laisvi už mažus užstatus arba ištesinama dėl mažiausių techniškių kablukių jų bylose. Narkotikų naudojimas ir prekyba jais klesti.

Šeimos mažai egzistuoja. Tikra, kad 90% yra išsiskyrę ir net po kelius kartus. Nežino kiek ir kur jų vaikai, o vaikai tėvų.

Keli žodžiai iš Kalifornijos praeities. Į šiuos Ramiojo Vandenyno pakraščius pirmasis baltasis atvyko Ispanijos keliauninkas Juan Rodriguez Cabrillo 1542 metais. Nuo to laiko Kalifornija, geriau jos pakrantes, valdė ispanai. 1822 m. atiteko Meksikai ir buvo jos kontroliuota iki 1848 metų. Dar 1846 m. generolas William B. Ide Kaliforniją paskelbė respublika ir Sonoma vietovėje iškėlė savo vėliavą su meškos emblema.

Tais pačiais metais comander Joahn Sloat iškėlė JAV vėliavą Monterey miestely ir 1850 m. Kalifornija įsijungė į JAV sudėtį. 1848 m. prie American River buvo patikta aukso. Tuojau pradėjo plūsti laimės ieškotojai, įvairūs avantūristai, prasidėjo aukso karštligė ir Kalifornijos

augimas. Žinoma buvo ir didelių nesėkmių, kol pasiekė dabartinių sąlygų. Šiandien auksas yra beveik užmirštas. Vyrauja kiti metalai ir, svarbiausia, alyva.

Tektų paminėti vieną kitą didesnį miestą, kur atvykstantiems lietuviams būtų nebologos sąlygos įsikurti. Didžiausias miestas yra Los Angeles. Jo pradžią skaitoma nuo 1542 m., kai atvyko jau minėtas Cabrillo. Jis čia atrado dumbliną pakrantę ir indėnų kaimelį, kuriame kūrenosi ugnys. Šią vietovę jis pavadino Dūmų ir Ugnių įlanka. Jis tą pakrantę greitai apeidė, nes numatė, kad būtų vertinga. 1781 metais atvyko pranciškonų vienuolis tėvas Junipero Serra iš Ispanijos paskirtas gubernatoriaus don Felipe de Neve. Jie šią pakrantę pavadino ilgą ispanišku sakiniu, kuriame buvo žodis angelai (Los Angeles).

Šiandien toje pakrantėje yra 2 su puse ml. gyventojų, su didžiule pramone, uostu ir orinio susisiekimo centru, į kurį kasdien atvyksta ir išvyksta apie 2000 lėktuvų. 1908 m. prasidėjo filmų gamyba. Čia gyveno ir dirbo bei mirė tos srities pasaulinės garsenybės, kaip Rudolf Valentino, Gary Cooper, Jeanette McDonald, Robert Taylor ir daugelis kitų. Naujai atvykstantiems lietuviams įsikūrimo sąlygos gana geros, ypač su vienokia, ar kitokia profesija.

Antras didžiausias miestas yra San Francisco su maždaug 800 000 gyventojų. San Francisco įlanka buvo aptikta grupės ispanų keliauninkų vadovaujamu puskarininkio Jose Ortega 1769 m. 1776 m. atvyko pulkininkas Juan Bautista de Anza. Po to, 1834 m., buvo įkurta gyvenvietė, pavadinta Yerba Buena, kurios vardas po kelių metų buvo pakeistas į San Francisco. Miestas yra garsus viešbučiais, gerus susisiekimo tinklu, garsiuoju Golden Gate tiltu. Turį didžiulę pramonę. Jame gyvena nemažai lietuvių. Klimatas kiek šaltesnis nei Los Angeles, retkarčiais kiek pasninga, neblogo vietovė įsikūrimui.

Trečias miestas būtų San Diego, prie pat Meksikos sienos. Šią vietovę jau aptiko minėti keliauninkai Cabrillo ir pranciškonas Junipero Serra 1552 m., bet miesto pradžią skaitoma 1769 metai. Jis garsus savo zoologijos sodu su didžiausiu pasaulyje gyvūnijos rinkiniu. Čia yra didžiausia JAV karinio laivyno bazė Ramiajame Vandenynė. Savaime aišku, turin nemažą pramonę, prekybą, turizmą ir apylinkė garsė žemės ūkiu. Lietuvių gyvena šiek tiek. Įsikūrimui sąlygų yra.

Nevardinant kitų vidutiniškų miestų, reikėtų paminėti Sacramento - Kalifornijos sostinę su apie 300 000 gyventojų. Sacramento pradžią laikoma 1839 m., kai John Sutter įkūrė gynybos postą. 1848 m. James Wilson Marshal toje apylinkėje aptiko aukso, bet kažkodėl tati didelės įtakos neturėjo. Šiandien yra susikonservavęs įmonės ir šiek tiek lėktuvų gamybos, visos valstijos įstaigos. Dabartinis gub. Reagan tvarko Kalifornijos reikalus neblogo, bet neturėdamas parlamente daugumos ne ką gali nuveikti. Be to, gavo labai blogą palikimą iš demokrato gub. Pat Brown.

Tad maždaug tiek trumpai apie Kaliforniją. Norintieji persikelti iš Kanados gal nenusiviltų čia sustoję. Kiek turėtų pasigalvoti turintieji mokyklinio amžiaus vaikų ar studijuojančio jaunimo. Mokslo lygis nepasigerėtinai. Universitetuose ir kolegijose komunistinė veikla labai gyva. Studentai ba-

Taupyk ir skolinkis

MOKA

5½% už depositus
6% už sėrus (numatomą)
7% už 1 m. term. dep.
7¾% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už mortgicijus

8% už asm. paskolas

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

Kapitalas virš trijų su puse milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGICIJUS pagal valdžios nustatytą normą -- 66% įkainuoto turto. VISU NARIŲ GYVYBE apdrausta santaupu dydyje, bet nedaugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p. Išskyrus sekmdienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta). BUSTINE: Lietuvių Namai -- 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

ĮVAIRŲS SIUNTINIAI IR DOVANOS

Lietuvų, Latvių, Estių, Ukrainų ir U. S. S. R. paprastu bei oro paštu.

DOVANOS BE MUITO:

Motociklai, automobiliai, automobiliams motorai, skalbiama-sios mašinos, siuvamosios mašinos, televizijos ir radio priimtuvai, saldytuvai ir t.t.

Taip pat peisiuncinė pinigų, už kuriuos gavyjas gali nusipirkti įvairių prekių ir maisto do'erinėje krautuvelyje.

Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19' svorį ir svorio.

Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.

Gyveną ne Toronto, prašomi savo sudarytus siuntinius bei užsakymus siųsti mums paštu ar ekspreu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.

Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

Prieš pradedant ruošti siuntinį prašome rasti laiko ir pasiteirauti kiek ko galima viename siuntinyje siųsti, nes nuo 1969 m. spalio mėn. daiktų ir ypač medžiagų kiekiai yra sumažinti. Be to, jei turima neaiškumų, prašome klausyti, telefonuoti bei rašyti -- mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.

Mūsų įstaiga labai daug kam pasitarnavo ir pasirodusi patarnauti ateityje.

DARBO VALANDOS:

pirmadieniais -- penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro;

šeštadieniais -- nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA
BALTIC EXPORTING CO.

480 RONCESVALLES AVE. TORONTO 3, ONT.

Telefonas LE 1-3098

Savininkai A. ir S. KALUZA

si, gauruoti, apskretę, linksmi nuo narkotikų. Žemesnėse mokyklose įvesta lytinio auklėjimo

pamokos. Yra atsitikimų, kad tų "pamokų" metu mokytojai išengia berniuką ir mergaitę visai nuogai, matomai "parodomosioms pamokoms". Jaunuolis baigęs vidurinę mokyklą sunkiai paskaito, bet yra "ekspertas" lytiniais klausimais.

Mokytojai klasėse skaito savo "poeziją", kuri yra nesąmoningas šlykščiausių keiksmažodžių rinkinys. Jie neretais atvejais dalyvauja hipių orgijose. Šią padėtį pakeisti beveik neįmanoma, nes tokių mokytojų suspendavus ar atleidus, jį pakeis gražina teismai. Tėvai jokių žygių nedaro. Pagaliau jų praktiškai kaip ir nėra. Vaikai nežino koks tėtis ir mamytė pareis rytoj vakare. Čia ir glūdi blogybė pavyzdžiams šeimoms, o mokesčių mokėtojai turi apmokėti tokius išsigimė-

Vienintelė, Kanados valdžioje registruota lietuviška natūralaus gydymo sveikatos klinika. Mediciniškas ir kooperacinis gydymas. Psichologinė terapija. Masažai. Elektronika, raudoni ir ultravioletiniai spinduliai. Terminė ir garų terapija. Fiziniai gydymai: judesiai, -- hidro terapija. Dr. B. Naujalis, R.M. Ps.D. N.Pt.R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont. LE3-8008.

*** **

lius. Tokie reiškiniai yra bendri ne vien Kalifornijoje, bet nuo Atlanto iki Pacifiko. Bent kiek rimtesni gyventojai baiminasi, kad šį kraštą gali ištikti senovės Romėnų Imperijos likimas, nes randa istorijoje didelių panašumų.

Bendrai paėmus, vargu verta keltis gyventi į JAV. Padėtis čia labai netikra.

Z. Tamošauskas

PARDUODAMA
CILUX
TRUTONE WHITE

900 \$ 9.95 GAL.

UŽ 5.50 GAL. IR C-I-L Produits de Peintures UŽ

• Esant problemoms duodami patarimai
• Skambinkite telefonu, pristatysime į namus

QUINCAILLERIE
DE LASALLE HARDWARE

W. THEROUX, PROP.

7688 Boulevard, LaSalle 365-0470

Centre 60 Avenue

Geriausia taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių

KREDITO KOOPERATYVE "TALKA"

21 Main Street East, Room 203, tel. 528-0511.

Nemokamas gyvybės ir asm. paskolų draudimas
Nemokamas pilnas žemių patarnavimas
Parduodame American Travelers žekius ir money orderius
Užtikrintas indėlių saugumas
Kapitalas virš \$1,850,000.00

Darbo valandos:
Pirm. 9.30-5 v.p.p.
Antr. 9.30-5 v.p.p.
Treč. 9.30-5 v.p.p.
Ketv. 9.30-5 v.p.p.
Penkt. 9.30-5 v.p.p.
Šešt. 9-1 v.p.p.

MOKAME UŽ:

Depozitus 5%
Šėrus 6 1/2 %
Už vieny metų indėlius 8%
SKOLINAME:
Asmenines paskolas iš 10%
Nekiln. turto paskolas iš 9%

Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

DELHI, ONTARIO

UISI KUIEČIAM DALYVAUTI KANADOS ŠAULIŲ ŠVENTĖJE!

Š. M. BIRŽELIO MĖN. 27 DIENĄ, 7 val. VAKARE, DELHI LENKŲ SALĖJE, 234 Main St., IYKSTA IŠKILMINGA KANADOS LIETUVIŲ ŠAULIŲ ŠVENTĖ, KURIOJE DALYVAUS GEN. KONSULAS DR. J. ŽMUIDŽINAS, ŠAULIŲ SĄJUNGOS PIRMININKAS VINČAS TAMOŠIŪNAS, KLB KRAŠTO VALDYBOS PIRMININKAS DR. S. ČEPAS IR DAUGELIS SVETIŲ IŠ JAV IR KANADOS.

ŠVENTĖS MENINĖ PROGRAMĄ ATLIKS, GRAŽIAI PASIREIŠKĖS, DELHI IR RODNES JUNGINIS LIETUVIŲ JAUNIMO ANSAMBLIS, VADOVAUJAMAS KUN. B. PACEVIČIUS. TAUTINIAMS ŠOKIAMS --- DANUTĖ IR EUGENIJUS BLISKIAI.

BUS GERA MUZIKA, LINKSMI ŠOKIAI, VEIKS BUFETAS, GAUSI LITERIJA IR KITA. VISI LIETUVIAI PRAŠOMI NEPRALEISTI GRAŽIOS PROGOS PABENDRAUTI SU MŪSŲ JAUNIMU IR PASIMATYTI SU ATVYKSTANČIAIS SVETČIAIS.

DLK GEDIMINO DELHI ŠAULIŲ KUOPOS VALDYBA.

HAMILTONO

GIEDRAITIEČIAI VEIKIA

Hamiltono lietuvių medžio-
tojų ir žūklautojų "Giedrai-
čio" klubo metiniame susi-
rinkime buvo išrinkta nauja
valdyba: pirm. A. Kuras;
sekr. - ižd. A. Povilauskas;
šaudymo vadovai V. Sasnaus-
kas, S. Prialgauskas ir A.
Buinys; medž. skyriaus va-
dovas A. Pintulis; žūkl. sky-
riaus vadovas A. Gudelis.
Revizijos komisiją sudaro J.
Stankus, J. Krištolaitis ir P.
Sakalas.

Visi giedraitiečiai yra nuo-
širdžiai dėkingi Alinai ir Ka-
ziui Žilvyčiams, kurių pui-
kiose patalpose metinis susi-
rinkimas vyko.

Valdyba sparčiais žings-
niais vykdo klubo pastato ir
šaudyklos gražinimo darbus,
kurie buvo neišvengiamai
reikalingi. Šalia einamųjų
reikalų, valdyba suranda lai-
ko ir pasilinksminimams su-
ruošti. Birželio 21 d. pukto-
je klubo šaudyklos aplinkoje
vyksta klubo susibūrimas-
piknikas su premijuotu šau-
dymu ir žaidimais.

A. P.

WELLAND, ONT.

LIETUVIŠKA GEGUŽINĖ

Vasaros metu išvykti į gam-
tą nepaprastas malonumas. Pa-
vientai išvykti ne taip įdomu.
Didesniai grupei maloniau.

KLB Wellando ap. valdyba,
suprasdama tautiečių pageida-
vimus, ruošia gražią gegužinę,
Wellando miesto Bieliūnų so-
dyboj liepos 5 d., sekmadienį.
Pradžia 2 val. p. p.

Kviečiame ne tik Niagaros
pusiasalio lietuvius, bet ir iš
tolimesnių kaimyninių apylin-
kių mielus tautiečius atvykti ir
linksmai praleisti laiką.

Vieta viliojanti. Čia upelis,
čia žalios pievos ir miškeliai.
Čia prieš keliolika metų suva-
žiudavo šimtai lietuvių iš Ka-
nados ir Amerikos. Susitiksime
su senai matytais draugais, pa-
sidalinsime vargais ir džiaugs-
mais.

Atvažiuojant tikrai nesigailėsi-
te. Veiks valgių ir gėrimų bu-
fetai ir girdėsime muzikos gar-
sus.

WINNIPEG, Man.

BARAS IR GYVATARAS WINNIPEG

Winnipeg lietuvių turės
progos pasidžiaugti neeiliniu
kultūriniu įvykiu.

Birželio 27 d., 7 val. vak., St.
Marys Academy salėje koncer-
tuos iš Čikagos atvykęs iškilu-
sis mūsų solistas St. Baras ir
Hamiltono lietuvių tautinių šo-
kių grupė Gyvataras.

Koncertas bus aukšto lygio,
į kurį nebus gėda pasikviesti
kitataučius. Jei kas nori lietu-
višką menu pasididžiuoti, dabar
tikrai gali į šį koncertą pasi-
kviesti ir kitataučius. Ypač įdo-
mus ir patrauklus šitas koncer-
tas galės būti mūsų jaunimui.

Įėjimas: suaugusiems 1.50
dol. Bilietai iš anksto gaunami
pas Eatons, Bay ir lietuvių kle-
bonijoje. Prieš koncertą bilie-
tai bus parduavinėjami prie įėjimo.

Prie salės yra patogiai aikštelė
pastatyti automobilius. Geriausia
privažiuoti iš Stafford gat-
vės.

Kor.

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS PLIAŽO
— GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvi-
nių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 minučių
pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Atidaroma vasarą nuo birželio 20 iki rugpjūčio mėn. 7 d. ir
jau dabar priimami užsakymai.

Kreiptis: DR. ED. JANSONAS — 15 ROSEDALE ST., BOSTON,
MASS. 02124 (telefon. 288-5999), o po birželio 22 d. tiesiai į vilą
AUDRONĖ — CAPE COD, MASS., MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią
Cape Cod žuvalynus paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

MONTRÉALIS

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS GIRDIMAS KAS

TREČIADIENĮ PER

STOTI

BANGA 1410, 11.00 VALANDA VAKARO

1053 Albanel Cr.,
Duvemay, Mtl. P.Q. TEL. 669-8834.

Programos vedėjas L. Stankevičius

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION

601 St. John Road

TEL. 695-3883

POINTE CLAIRE, QUE.

(M. RUTKAUSKO)

- Atliekame probėgimo ir kapitalinio auto-mašinų: arbus.
- Taip pat patarnavimas gazolinu, alyva, padangomis ir kt.
- Tikrai keliolika minučių iš Montrealio greitkelio Nr.40
arba Nr. 20. Atvažiuojant neapsiriksime!

LaFleur Radio Taxi

Savininkas Alfonsas Viskantas.

SKAMBINKITE

iš visų vietų LaSalėje.

TEL. 366-8300

SPECIALIOS KAINOS:

- Krikštyms, vestuvėms ir laidotuviams.
- I tolimesnes užmiesčio ir kito miesto vietas.

-- visos 24 valandos.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

TEL: garažo 366-0500
namų - 366-4203

TAISAU IR DAŽAU AUTO-MAŠINAS.

7717 RUE GEORGE LASALLE, P.Q.

SAV. G. DESROCHERS.

(Priešais NL redakciją)

Universal Cleaners & Tailors

B. KIRSTUKAS

TEL. 769-2941.
239 FOURTH AVENUE
(at LaSalle St.)

Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus
drabužius. Siuvu naujus, pagal užsaky-
mus, vyriškus palтус, kostiumus ir kel-
nes. Aukštos kokybės medžiagos.

Windsor

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.
1205 CHURCH AVENUE, VERDUN, P.Q.

TEL. 768-6679.

Valome visokius drabužius, langų užuolai-
das, lovų užtiesalus, antklodes, karpetas,
sopkas ir visą kitą namų apyvoką.

Windsor yra moderni valykla, turinti 20 me-
tu patirtį šiam darbe. Turinti naujai įrengtą
moderniausią drabužių apsaugą (storage)
ir greitą patarnavimą.

Savininkai: A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus.

Baltic Woodwork Co.

TEL. 266-3884

K. KIAUSAS ir J. ŠIAUCIULIS
547 LaFleur Ave., LaSalle (650) P.Q.

Daromos įvairios durys, langai, vir-
tuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio
dirbiniai.

BELLAZZI-LAMY INC.

TEL. 366-6941

BOIS DE CONSTRUCTION
BUILDING MATERIALS
7682 BLVD. CHAMPLAIN
coin 61ème Ave., LaSalle

(VAIRI MEDŽIO STATYBINE MEDŽIAGA:
Durys, langų rėmai. Izoliacija, Ten - Test,
Masonite, statybinis popieris, cemento,
B.P. išdirbiniai, cementas ir kt.

KELEIVIS

536 Broadway,
So. Boston, Mass.
02127 USA.

Ašku, esate girdeje, kad tai laikraštis, kuris jau eina 62-
sius metus. Jį vieni giria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti.
Kodėl? Todel, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybės ra-
šyti. Teisingomis žiniomis iš visur (daug rašo ir apie dabartinį
Lietuvos gyvenimą) laikraštis per 61 metus pelnė gerą var-
dą ir pastatė kilmą.

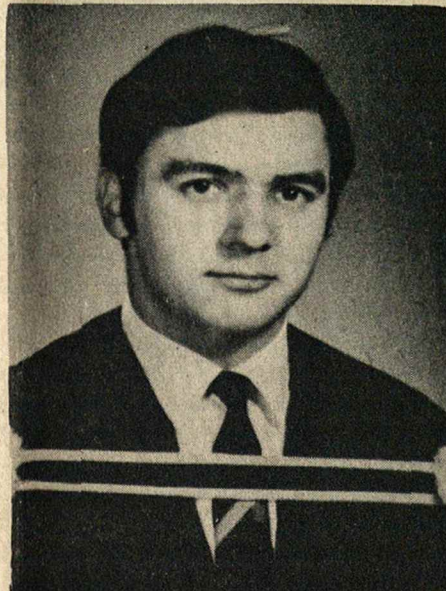
Keleivis duoda ir teisingų patarimų, jame rasite gražių ap-
sakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. Prenumeras
tik \$6.00.

Jau galima gauti --- 1970 --- metų Keleivio Kalendorių. --- Kaina \$1.00.

SEJA

Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis.
Leidžia Varpininkų leidinių fondas.

Redaktorius Grožvydas Lazauskas.
Administracijos adresas: Juozas Urbelis
1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160 USA.
Prenumerata: JAV ir kitur \$5.00 metams.

Joseph Anthony Lukaitis bir-
želio 5 d. McGill universitete
gavo mokslų bakalauro diplo-
mą. J. A. Lukaitis yra M. ir J.
Lukaičių sūnus.

LIETUVIAI DIPLOMANTAI MONTREALYJE

Šimet McGill universitetas
suteikė 2800 mokslo laipsnius
ir diplomus. Jaunųjų akademi-
kų sąrašus vartydami, paste-
bėjome ir kelias lietuviškas
pavardes: Bernice Bruzga, Ol-
ga Vizbaras, Carol Maciukas.

HIGHLAND AUTO BODY

Lietuviams nuolaida.

LaFleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išsore taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos

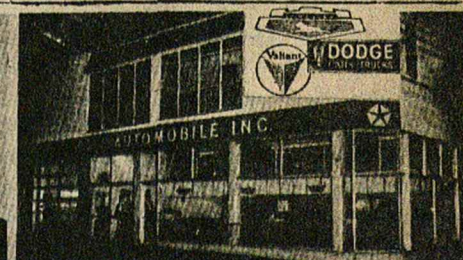
LaSalle

AUTOMOBILE INC.

7635. BOUL. LASALLE
LASALLE, QUÉBEC
TEL. 366-7818

- DART
- CORONET
- CHARGER
- DODGE
- CHRYSLER
- CAMION
- DODGE

LAURENT DAIGNEAULT
Président

Jetté & Frère Itée

Plumbing & Heating kontraktoriai

- Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrengimai
- Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimai
- Apkainavimas nemokamas

140 - 2e AVENUE
LASALLE

366-0330

Tony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.

TEL. 525-8971.

PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS

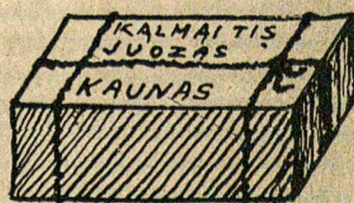
T. Laurinaitis

A.B.C. PARCEL SERVICE

3891. ST. LAWRENCE BLVD.

MONTREAL, QUE, CANADA

TEL. 844-9098

- A.B.C. Parcel service patarnauja gerbiams lietuviams klientams jau 17 metų ir ryžtasi tai daryti dar daugelį metų ateityje.
- A.B.C. yra vienintelė bendrovė Montrealyje, kuri turi visus leidimus ir teisę pati išrinkti mokesčius bei siųsti siuntinius tiesiai iš Montrealio.
- Mes turime pilną pasirinkimą įvairiausių medžiagų, tinkamų siuntoms, ir duodame dideles nuolaidas angliškoms medžiagoms (joms maitas yra tikrai \$1.00 - vienas doleris - už įdą) už apsiuostus nuolaida iki **50%**
- Parduodame taip pat specialius pažymėjimus (certificates), už kuriuos galima pirkti prekes dolerinėse krautuose Lietuvoje.
- Skubėkite mus aplankyti arba skambinkite mums, kad galėtumėte gauti visą informaciją apie tai, ką geriausia šiuo metu siųsti Lietuvon.

A.B.C.

MONTREAL

MAŽOSIOS LIETUVOS BICIULIAI IR PRIJAUČIANTIEJI!

DRAUGIJOS 20-įj METINIŲ PROGA, š. m. liepos mėn. 4 d. šeštadienį 5 val. po pietų vyks į DAINAVĄ, kur ruošiamas laužas - minėjimas.

Kaina \$3.00. Registruotis pas K. Andruskevičių, 681-6602 arba 721-0614.

M.L.B. Draugijos
Valdyba.

E. Kardelienė (vidury) su savo muzikos studijos mokiniais

DO, RE, MI - SOL!

Do, re, mi, ... sol. Daugumas mūsų žino, ką šis pavadinimas simbolizuoja. Šių simbolių ženkle mūsų kolonijoje gyvenanti ir pedagoginę darbą dirbanti Lietuvos Operos solistė Elzbieta Kardelienė atšventė dvidešimtąjį savo mokinių koncertą Aušros Vartų parapijos salėje, birželio 13 d.

Dvidešimt metų yra penktadalis šimtmečio. Dvidešimties metų reikia vaikui užauginti. Dvidešimt metų yra trečdalis pajėgiausių žmogaus amžiaus, ir gal ketvirtis jo viso gyvenimo. Taigi tokį laiką gabalą praleido gerbiamaoji menininkė vis iš naujo dëliodama plonus vaiko piršteliu ant klavišų, iš naujo aiškindama, kas tai yra do, re, mi popieriuje, diafragmų, gomurio - do, re, mi, sol.

Montrealio lietuvių istorijoje visa tai pasidarė nebeatskiriama gyvenimo dalis.

Koncerto pradžioje pati mokytoja pristatė savo dabartinę 17 vaikų ir jaunuolių grupę. Įžangoje ji prisiminė savo pačius pirmuosius mokinius, kurių dalis buvo publikoje - visų širdingai pasveikinti plojimais. Kiti išvažinėję kitur. Vieni dainuoja, kiti siekė konservatorijos, kiti - iš viso praleido apie 120 mokinių - nešiojasi atsiminimus, džiaugsmą ir pagarbą muzikai.

Šiame/mašinu, skubėjimo, išsi-
blaškymo ir triukšmo amžiuje yra sunku imponuoti paprastais žodžiais ir švelnia gaida. Įvedimas į mokymo programą paprastų lietuviškų dainų, be abejonės, šalia tautinio auklėjimo, dar įgrūdant, kas yra giliai paslėpta, kas subtilu, gryna ir nuoširdu...

Miela buvo matyti, kaip ko-
voje su nedrąsa atsidaro žioteliai ir pasigirsta šaunus, jaunas balselis: ... poberžyną... Abu broliai Piečiai

SĖKMINGAI VEIKIANČIAM RESTORANUI MONTREALYJE REIKALINGI VIRĖJAI IR KE-PĖJAI, VYRAI ARBA MOTERYS. SKAMBINTI MR. KENT 849 - 9333

SKAUTŲ STOVYKLA

Montrealio skautų stovykla vyks Baltijoje nuo liepos 26 iki rugpjūčio 9 d. Visi prašomi kuo greičiau užsiregistruoti pas vienetų vadovus. Registracijos mokestis 2 dol. Stovyklos mokestis 20 dol. vienai savaitei, 35 dol. dviem savaitėm. Stovyklaujant daugiau negu vienam asmeniui iš šeimos, daromos nuolaidos. Stovyklauti kviečiamas ir tas jaunimas, kuris skautams nepriklauso.

— Prapuolė kelios Montrealio skautų palapinės. Asmenys, pas kuriuos jos yra, arba, kas žino, kur jas rasti, prašomi paskambinti V. Plečaičiui tel. 366-7041 arba R. Ottui tel 365-1778.

ATIDARYTAS TAUTYBIŲ PAVILJONAS

Didžiojoje Montrealio parodų aikštėje, buvusiame Japonijos paviljone birželio 12 d., lygiai 5 val. vak., buvo atidarytas tautybių paviljonas.

"Žmogaus ir jo pasaulio" parodos rėmuose tautybių paviljonas atstovauja Kanados etninio grupių kultūrą, laimėjimus ir išryškina atskirų tautybių veidą.

Lietuvių dienos tame paviljone numatytos rugsėjo pradžioje, joms numatytas įdomus planas, kuris bus paskelbtas vėliau, komisijai tą planą patvirtinus.

Lietuviai betgi jau dabar yra gerokai pasidarbę Tautybių paviljoną ruošdami parodai, padėdami ji išvalyti, atnaujinti ir papuošti. Pirmoje eilėje pamintini A. A. Tamošaičiai, paskolinę manekenus, kurie Montrealyje būtų daug kaštavę, ir Aldonos Veselkienės austą kailšytinį kilimą - gobeleną. Be to, įvairių juostų bei priejuosčių, o eilę kitų vertingų eksponatų yra pažadėta vėliau pateikti.

DR. A. S. POPIERAITIS

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S. (c)
CHIRURGINĖ PRAKTIKA

KREIPTIS Tel. 931-3275

SEAFORTH MEDICAL BUILDING
3550 Cote Des Neiges Rd., Suite 720.

Dr. E. ANDRUKAITIS

832 St. Joseph Blvd. E.
(kampus St. André).
TEL. 522-7236.

Dr. J. MALIŠKA

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W.,
Room 600
Tel: 866-8235, namu 488-8528.

DR. A. O. JAUGELIENĖ

Dantų gydytoja

1410 Guy St. pirmas aukštas
11-12 kambarys.
Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. V. GIRIUNIENĖ

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.
Tel. 255-3535.

ADVOKATAS

Suite 205

J.P. Miller, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame St. E.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

Sun Life Building
Suite 2001
Tel. 866-1359

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

• Siuvu ir parduodu
• Taisau ir remeliuoju
• Vasaros laike saugojimas
(Storage)
Tel. 767-6183.

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal

Birželio mėn. 27 d. (šeštadienį) p. F. Skruibio vasarvietėje,
Pointe Fortune, P.Q. ruošiamas

Joninių Laužas

Programoje: LAUŽAS, ŠOKIŲ PLATFORMOS ATIDARYMAS,
MENINĖ DALIS, BUFETAS, LOTERIJA, ŠOKIAI
IR ŽAIDIMAI

Pradžia 2 val. p.p.

L. K. Mindaugos Šaulių Kuopa.

Puikias nuotraukas parūpino Liūtas ir Juozas Šablauskai.

O. Sabalienė, A. Staškevičienė, J. Kęsgailienė, V. Kerbelienė, O. Šablauskienė, D. Jūrienė prisidėjo juostomis, klumpaitėmis, gintarais. S. Piečaitienė paskolino savo tautinį kostiumą, o Juozas Piečaitis - vyriškąjį. Muzikos instrumentus parūpino Z. Lapinas, J. Ladyga - transportu.

Be talkininkų, kurie dažė, kalė, sraigtus suko, karpė, juokus krėtė ir nuoširdžiai viskuo domėjosi, paroda laiku nebūtų buvusi atidaryta. Tai Daina Kerbelytė, Audra Žiurkevičiūtė, Algis Mažeika, Kazys Barteska, Antanas Keturka ir Vincas Piečaitis.

Visiems talkininkams priklauso nuoširdūs ačiū. b

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOJE

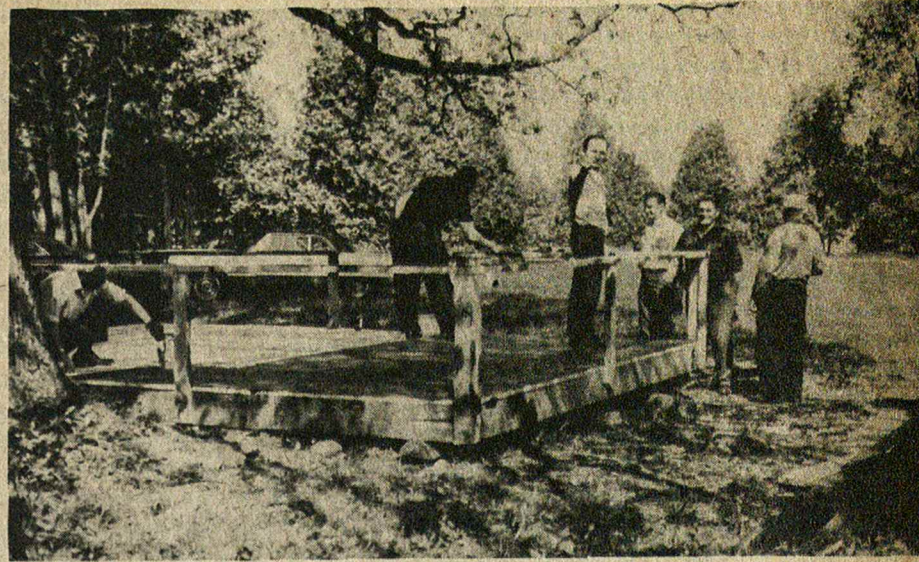
• Aušros Vartų parapijos gegužinė-piknikas bus liepos 5 d. P. Skruibio nuosavybėje, Pointe Fortune. Jei susidarys pakankamas skaičius keleivių, bus užsakytas autobusas. Norintieji važiuoti autobusu nedelsiant praneškite klebonui.

• Birž. 20 d. AV par. bažnyčioje buvo pakrikštytos dvi mergytės: Audra-Marija, Bernardo ir Violetos Jūrų dukrelė, ir Kristina-Diana Valerija, Edvardo ir Aldonos Čičinskų dukrelė. Sveikiname laimingus tėvus.

GAUSUS BURYS

V. PUSARAUSKIENĖS LAIDOTUVĖSE

Po ilgos, 14 metų trukusios ligos Montrealyje birželio 15

Montrealio šauliai Skruibių vasarvietėje įrūšė šokių platformą. Jos atidarymas įvyks birželio 27 d., šeštadienį Joninių laužo metu. Šauliai kviečia laužan atsivežti savo muzikos instrumentus.

d. ligoninėje mirė Violeta Strėlytė-Pusarauskienė. Gausus burių velionės artimųjų, draugų ir pažįstamų birželio 18 d. dalyvavo gedulingose pamaldose Aušros Vartų bažnyčioje ir ją palydėjo į paskutinę jos poilsio vietą Montrealio Kalno kapinėse. Tikiškos apeigas atliko tėv. K. Raudeliūnas.

MIRĖ A. GAČIONIS

66 m. amžiaus sulaukęs savo namuose Frelighsburge, Kvebeke, birželio 16 d. mirė Antanas Gačionis. Ilgameis Vytauto klubo narys, montrealiečiams gerai pažįstamas velionis paliko našlę Oną ir dukterį bei žentą Oną ir Praną Janulionius.

A. B. PUSARAUSKAS

MONTREALYJE

Alfredas B. Pusarauskas, jau antri metai diplomatinį darbą ir pareigas einantis Britų Bendruomenės sekretoriato Londone, D. Britanijoje

je, pastarąjį savaitgalį lankėsi Montrealyje, kur svečiavosi pas bičiulius, draugus ir gimines.

Montrealin A. B. Pusarauskas užkliuvo prieš grįždamas atgal į Londoną po ketvirtą savaitę užtrukusios tarnybinės kelionės, kurios metu jis apskrido aplink žemės rutulį. Jis lankėsi Malajijoje, Singapūre, Tailande, Australijoje, Naujojoje Zelandijoje, o Tongos nepriklausomybės paskelbimo proga jis iškilių metu atstovavo Britų Tautų Bendruomenę.

VERSLININKAI IŠVYKO IŠ MONTREALIO

Žinomi Montrealio lietuvių verslininkai, buvę Adams restorano La Sallie savininkai Juozas Jocas ir Juozas Tranelis persikėlę gyventi į Ontario provinciją.

Dehli mieste jie išgijo motelį (Arrowhead Motor Hotel) su restoranu ir baru. Naujieji savininkai motelyje dirbs kartu su savo žmonėmis ir tikisi gero vasaros sezono.

APSIDRAUSK!

ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
3907 A Rosemount Blvd.

TEL: Off.: 722-3545; Res. 256-5355
S-tos "Lite" nr. 752D

P. ADAMONIS

Chartered Insurance Broker

Su teise dirbti Quebec'o ir Ontario

PROVINCIJOSE

Sekr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

ADRESAS: 1465 De Seve Street
Montreal 205, Que.

TEL. 766-5827.

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

MOKA UŽ:

EINAMASIAS S-tas 5.0%
ŠĖRUS (numatyto) 6.0%
TAUPOMASIAS s-tas 6.5%
TERM.IND. 1-metams 7.25%
TERM.IND. 2 " 7.75%
TERM.IND. 3 " 8.00%

Nemokamas gyvybės draudimas iki \$2,000 šerų sumos.

DUODA PASKOLAS:

(įskaitant nario gyvybės apdraudą iki \$10,000 paskolos sumos)
ASMENINĖS, dekių kredito ir nekiln. turto (rezidenc. nuosavybės) iš 9%
INVESTACINĖS pagal ju rūsį nuo 9.5% iki 12%.

TERMINUI suejus paskolos atnaujinamos iš tuo metu galiojančio palūkanų procento.

KASOS VALANDOS: 1465 De Seve Str., sekmadieniais nuo 10:30 iki 12:30 val. Darbo dienomis - nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskyrus šeštadienį. Vakaraus - trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545. Diena-penktadieniais nuo 1 iki 6 val. Vakaraus - pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

Sekmdieniais nedirbama vasara nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA TEL. 727-3120

6695 - 35th Avenue, Montreal, 409.

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

376-3781

Arvydas RUDZEVIČIUS, A.I.B.

NAMU: 672-5303.

KOMERCINIO, PRIVATAUSTURTO, AUTOMOBILIŲ, ATSAKOMYBĖS, GYVYBĖS DRAUDIMAS

Keating FORD Sales Limited

TEL. 769-8831

4475 BANNANTYNE AVE.,
VERDUN, QUE.

USED CARS

1 year guarantee

Kreipkitės į

LEO GURECKAS

Sales Manager

Keating Ford Lietuvos atstovas

769-8831.

Tel: namų 366-2548

